

Inhoudsopgave

3 Het klimaat	1
3.1 Het klimaat (systeem).....	2
3.2 Klimaatverandering (climate change)	4
3.3 Het weer in mijn leven	13
3.4 Ontwikkeling en prognose.....	33

3 Het klimaat

Het klimaat maakt leven mogelijk en bepaalt wat en hoe(veel) we kunnen verbouwen.
Zoals een mens het klimaat ervaart is het in de eerste plaats de lucht die we inademen:

- de luchtvochtigheid
- de temperatuur
- de wind (sterkte)
- de neerslag.

Zonder dat we het beseffen bepaalt het klimaat dus in hoge mate ons leven en ons wonen.
Ook bepaalt het ons welzijn, want wat heb je aan welvaart als je alles om je heen ziet verschralen en je er niet ontspannen van kunt genieten?

Ik heb een aantal aspecten van het klimaat naar voren gehaald en geprobeerd te duiden hoe het ons leven beïnvloedt, nu en in de toekomst.

Die toekomst ziet er niet zo goed uit als je kijkt naar de klimaatverandering, wereldwijd bekend als de climate change, die een steeds groter rol speelt in ons bestaan.

Notities over;

1 Het klimaat (systeem)

- definitie
- klimaatstelsel
- de oorsprong (paradox)

2 De klimaatverandering (climate change)

- oorzaak
- gevolgen
- een teken aan de hemel
- rapport IPCC 01-02-2007
- ontwikkeling
- feiten

3 Het weer in Nederland

- inleiding
- mijn notities over het weer
- gegevens uit diverse bronnen

4 Ontwikkeling en prognose

- eigen notities

3.1 Het klimaat (systeem)

A definitie

Het klimaat is het wereldomvattende systeem van beweging in de atmosfeer, waardoor er wolken worden gevormd, die de koude en de warme lucht mengen. Daardoor brengen ze over de hele wereld regen en is er leven en groei mogelijk.

B klimaatsysteem

Het klimaat is het resultaat van de werking van de volgende elementen:

1 Atmosfeer (lucht)

De atmosfeer is ingedeeld in vijf zones, voornamelijk gebaseerd op temperatuur, dichtheid en chemische samenstelling.

<u>lagen</u>	<u>hoogte in km</u>	<u>kenmerk</u>
Exosfeer	690-800	
Thermosfeer	80-690	De thermosfeer is het warmste.
Mesosfeer	50-80	De mesosfeer is kouder.
Stratosfeer	18-50	Minder dicht en warmer. Het absorbeert meer zonnestralen en is daardoor warmer. Het is een beschermende laag.
Troposfeer	0-18	De troposfeer is het dichtste deel.

2 Lithosfeer land

3 Cryosfeer ijs

4 Biosfeer flora en fauna

5 Hydrosfeer water

3 De oorsprong-paradox

Je kunt op twee manieren naar de klimaatverandering kijken:

1 uitgaan van de oerknal en verder, volgens de wetenschappelijke evolutietheorie

2 uitgaan van de schepping en verder, zoals verwoord in de Bijbel

Hoe verschillend deze uitgangspunten ook zijn, ze raken elkaar in de tegenwoordige tijd.

1 de evolutietheorie

Alles wat leeft en groeit is begonnen met de oerknal.

Daarna volgde een evolutionaire ontwikkeling van het leven in honderden miljoenen jaren.

Met dit axioma (bottom up) wordt een prognose gemaakt voor de toekomst.

Conclusie: door de evolutionaire wetten wordt het alleen maar beter.

2 de Bijbel

Bij de schepping van alles wat leeft en groeit, was alles in volmaakte harmonie.

Door de zondeval is er een neergaande ontwikkeling gekomen.

De aarde wordt onbewoonbaar (top down), maar er komt er een nieuwe aarde.

Conclusie: de bij de zondeval in gang gezette neergang zal doorzetten.

Dat alles op aarde met elkaar is verweven heb ik geprobeerd samen te vatten in onderstaand overzicht. Het is het punt waarop we ons nu bevinden en waar de grondslag ligt voor het verdere verloop van de klimaatverandering (door ons verbruik van de beschikbare grondstoffen).

De oorsprong-paradox			
Klimaatverandering en de afhankelijk variabelen			
Oorzaak	Invloed op		
A gedrag van de mens B en C gevolg voor klimaat en milieu D procesversnellend	Land (aarde, flora en fauna)	Lucht (samenstelling en temperatuur)	Water (vervuiling en temperatuur)
A primaire oorzaken			
1 landbouwproductiemethoden	X	X	X
2 mechanisatie van de landbouw	X	X	
3 industriële revolutie	X	X	X
4 vervoer en vliegtuigen	X	X	
B als gevolg van A			
1 luchtverontreiniging	X	X	X
2 climate change	X	X	X
C als gevolg van B			
1 smelting (pool)ijs	X	X	X
2 biodiversiteit neemt af	X	X	X
D katalysatoren			
1 smelten permafrost	X	X	X
2 consumptie en toerisme	X	X	X

3.2 Klimaatverandering (climate change)

A Oorzaak

De verandering die de laatste decennia in het klimaat optreedt wordt internationaal Climate change genoemd.

In 2007 verscheen er een rapport van de IPCC waarin duidelijk werd gemaakt dat het gedrag van de mens bepalend is (geweest) voor de veranderingen.

De uitstoot van stoffen die vrijkomen bij verbranding van fossiele brandstoffen, maken dat de balans in de atmosfeer aan het wankelen is gebracht. De klimaatverandering is weer het gevolg van menselijk handelen, liever gezegd het gevolg van het mislukken als beheerder van de schepping. De mens gaat noodgedwongen door met het verbruik van fossiele brandstoffen. De economisch dwang van meer en meer, rijker en rijker, maakt dat de opwarming niet stopt.

Het aantreden van de president van de VS begin 2025, maakt dat rijkdom en bezit het leidende principe is geworden van de VS. Dat werkt door over de hele aarde en versnelt de Climate change.

B Gevolgen

De gevolgen zijn direct te merken in:

- een wereldwijde stijging van de temperatuur
- hittegolven en natuurbranden
- de stijging van de temperatuur van het zeewater
- het smelten van ijskappen op beide polen
- veranderingen in neerslag

De gevolgen zijn niet te overzien en daarom is het zeer de vraag of de maatregelen die in juli 2021 door de EU zijn afgekondigd dit proces kunnen stuiten. Daar komt bij dat het een wereldomvattend proces is en dat West Europa maar een beperkte rol speelt in het systeem.

De hevige regen- en onweersbuien in juli 2021 in de heuvelstreken in delen van Duitsland, België en in Zuid-Limburg zijn dan ook tekenen van veranderingen in het klimaat. De droogte in delen van de wereld en de hitte in delen van de VS en Canada in juli 2021, hangen daar ook mee samen. Door de mondiale stijging van de temperatuur verdampt er namelijk meer water. De vochtdeeltjes komen in de atmosfeer en komen er vroeg of laat weer uit in de vorm van regen of sneeuw.

Van grote invloed is de straalstroom die zich rond de Noordpool slingert. Door de klimaatverandering treedt er een wijziging op in het gedrag van de straalstroom, wat grote gevolgen heeft.

Koude lucht kan uitzakken naar het zuiden en warme lucht beweegt zich dan naar het noorden. Dit verschijnselen is in 2021 prominent waarneembaar geworden in de extreme warmtegolven in Rusland en Canada en in de toevoer van lucht uit het noorden in ons land. Vanaf april tot eind augustus heeft de wind vrijwel constant in de noordhoek gezeten...

Het is een onomkeerbaar proces dat in werking is getreden door de gevolgen van de consumptiemaatschappij en de industrialisatie. Doordat dit systeem leidend is in de wereld zullen de gevolgen alleen maar prominenter voelbaar worden in het klimaat.

C Een teken aan de hemel

In juni 2021 schreef ik het volgende over de mens na corona. Er heerste een ongekennde hittegolf in de VS en Canada, een teken aan de wand!

Het dwingende keurslijf van de coronamaatregelen wordt langzaam minder knellend en dus kunnen we gelukkig weer helemaal losgaan. Het leek er even op dat we een nieuwe tijd tegemoet zouden gaan met matiging van ons consumptiepatroon, maar gelukkig kregen we samen corona er onder! En dus kunnen we op korte termijn het gewone leven weer oppakken. We kunnen weer onbeperkt over de wereld reizen en bij het leven consumeren.

Het is net als in de tijd van Jesaja zoals beschreven in Jesaja 22. Jeruzalem werd bedreigd door vijanden, maar de inwoners hielden geen rekening met God. *Maar jullie hadden geen oog voor de maker van dat alles; hem die alles lang tevoren schiep hebben jullie veronachtzaamd (v11).* Dat wangedrag wordt hun door God zeer kwalijk genomen. *Maar jullie maakten plezier en vierden feest. Jullie slachtten koeien, schapen en geiten, jullie deden je te goed aan vlees en wijn. 'Laten we eten en drinken, want morgen sterven we' (v13).*

Hebben we dit refrein in de loop der eeuwen niet vaker gehoord? In Daniël 5 staat het verhaal van koning Belsassar die een groot losbandig feest gaf voor de 1000 machthebbers in zijn koninkrijk. Toen er plotseling een teken aan de wand verscheen en Daniël hem uitlegde wat dat betekende, liet hij de bekers nog eens volschenken. Hij proostte op Daniël en maakte hem belachelijk door hem tot een soort onderkoning te kronen... Want dat het grote Babel zou vallen was onmogelijk in zijn ogen!

Als een refrein klinkt het in Openbaring steeds weer dat rampen de mensen niet tot inkeer brengen. Maar moet Openbaring 16,8-9 christenen niet tot nadenken brengen? *De vierde engel goot zijn offerschaal leeg over de zon, waardoor ze de mensen kon verbranden met haar vuur. De grote hitte verzengde de mensen en ze lasterden de naam van God, die macht heeft over deze plagen. Ze toonden geen berouw en bewezen hem geen eer.*

Ons kerosineschrift (eigen foto)

De reactie is in deze coronatijd dezelfde als die van de mensen uit de tijd van Jesaja: Laten we eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven we. We maken dit kenbaar in het door ons ontworpen kerosineschrift. Daarin schrijven we aan de hemel dat we alles weer onder controle hebben en vrolijk verder gaan!

Assen 23 juni 2021.

D rapport IPCC 01-02-2007

Op 1 februari 2007 werd in Parijs het rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) door de aanwezige internationale wetenschappers aanvaard als uitgangspunt voor verder onderzoek.

Op wetenschappelijk niveau was er jarenlang een discussie gaande over de invloed van de mens op het klimaat. Over de hele wereld gingen wetenschappers aan de slag met de vraag wat er aan de hand was met het klimaat en hoe de trend zich verder zou ontwikkelen. De vraag hierbij was ook waar de veranderingen vandaan kwamen, was het een natuurlijk verschijnsel of had de mens en zijn consumptiegedrag daar invloed op?

Op 1 februari 2007 werd in Parijs het rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) door de aanwezige internationale wetenschappers aanvaard als uitgangspunt voor verder onderzoek.

De conclusies waren kort samengevat

De mensheid zal het klimaat de komende tijd blijven beïnvloeden.

Reeds waargenomen veranderingen, zoals gemiddeld hogere temperaturen, een stijgende zeespiegel en veranderingen in neerslag en extreem weer, zullen verder doorzetten.

Er zijn steeds meer gegevens en argumenten die dit beeld verstreken en onderbouwen.

E ontwikkeling

Na het rapport van het IPCC was er de nodige twijfel, maar de laatste jaren wordt het langzamerhand voor iedereen duidelijk dat er grote veranderingen gaande zijn in het klimaat.

Het jaar 2021 vormde wat dat betreft een ijkpunt in de waarneembare ontwikkelingen. In grote delen van de VS heerste namelijk een ongekende hittegolf met temperaturen die richting de onvoorstelbare grens van 50 C gingen. Ook in Rusland kwamen bij een langdurige hittegolf ongekened hoge temperaturen voor. In beide landen kwamen ook grote bosbranden voor, die nauwelijks te bedwingen waren.

Het lijkt erop dat het klimaatsysteem aan het wankelen is. Een van de redenen daarvoor werd al duidelijk gemaakt in het blad *Wetenschap in beeld*, nummer 9/2014. In dat artikel wordt duidelijk gemaakt dat door de smelting van het poolijs er veranderingen optreden in de straalstroom. Daardoor kan de kou soms uitzakken naar beneden en kan de warmte opstromen vanuit het zuiden. Dit verschijnsel werd, zoals vermeld, anno 2021 duidelijk in de VS en in Rusland. Maar er zijn ook analyses die een andere uitkomst hebben, maar zeker niet ingrijpend zijn.

Een ander verschijnsel is de toename van de luchtvochtigheid. Door de hogere temperaturen verdampt er meer water waardoor de luchtvochtigheid toeneemt. Warme lucht stijgt sneller op dan koude lucht en bovendien bevat de lucht steeds meer vocht, zodat er bij buien in korte tijd veel regen kan vallen in korte tijd.

Dat is het verschijnsel dat we in juli 2021 hebben gezien in delen van Duitsland, België en Nederland met alle niet voorziene en rampzalige gevolgen van dien. En op 20 juli 2021 deelde het nieuwsbulletin mee dat er ergens in China 800 mm regen was gevallen....

Extreme waarden in temperatuur en neerslag zijn anno 2025 schering en inslag overal op aarde. Ze laten de urgentie zien van een wereldwijde omslag in denken en doen.

F Feiten

Hieronder staan zes feiten die inzicht geven in de ontwikkeling van het besef dat de wereld echt een klimaatverandering meemaakt. Het zijn feiten uit de page *In vogelvlucht* van deze site.

1 februari

032

feit Op 1 februari 2007 werden in Parijs de conclusies van het eerste deel van het vierde Assessment Report van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) door wetenschappers en beleidsmakers aanvaard.

lezen Openbaring 16 De grote hitte verzengde de mensen en ze lasterden de naam van God, die macht heeft over deze plagen. (9)

Na jarenlang onderzoek kwam een internationaal team van wetenschappers van de IPCC met een rapport waarvan de conclusies, kort samengevat, als volgt luiden: ‘De mensheid zal het klimaat de komende tijd blijven beïnvloeden. Reeds waargenomen veranderingen, zoals gemiddeld hogere temperaturen, een stijgende zeespiegel en veranderingen in neerslag en extreem weer, zullen verder doorzetten. Er zijn steeds meer gegevens en argumenten die dit beeld versterken en onderbouwen.’

Op 1 februari 2007 werden de conclusies van het rapport door de verzamelde wetenschappers en policymakers aanvaard als uitgangspunt voor verder beleid en onderzoek. Oorzaak (de energie- en grondstof verslindende manier van leven) en gevolg (temperatuurstijging en alle gevolgen van dien) zijn duidelijk in beeld gebracht.

Het wordt ook voor de leek hoe langer hoe duidelijker dat er met het klimaat heel wat aan de hand is. De film en het gelijknamige boek van Al Gore *Een ongemakkelijke waarheid* hebben de ogen van velen geopend voor het feit dat het de hoogste tijd is om maatregelen te nemen om de klimaatverandering te stoppen. De gevolgen zijn dan ook desastreus: honderden miljoenen mensen worden er al door getroffen en hun aantal zal alleen maar toenemen.

Toch is het de vraag of de mensheid de klimaatverandering kan stoppen. In feite holt ook het IPCC immers achter de feiten aan en kan het alleen maar berekenen hoe de ontwikkelingen in de toekomst verder zullen gaan. De ontwikkelingen in de landen die ook grote(re) welvaart willen (het overgrote deel van de mensheid woont daar) is niet te stoppen en de reeds geïndustrialiseerde landen kunnen niet terug.

De wereld heeft zijn hoofd in de strop van de ongebreidelde welvaart gestoken en moet hangen. In het ingewikkelde klimaat is er een proces in gang gezet dat door geen enkele maatregel kan worden hersteld. Het is als met een gebouw waarvan de fundamenteën zodanig zijn aangetast dat het gebouw alleen maar met grote inspanning overeind kan worden gehouden. Een in het oog springend element in de veranderingen is het smelten van de permafrost rond de noordpoolcirkel. Daarbij komen ongelofelijk grote hoeveelheden methaangas vrij die op hun beurt de opwarming weer versterken. Het zijn twee afhankelijke variabelen en het is een niet te stoppen proces.

In Openbaring 16 ziet Johannes zeven plagen die op Gods bevel de wereld treffen. Met sobere bewoordingen wordt geschetst wat de gevolgen zijn. Mens en natuur worden getroffen door de straffen die God zendt over een welvarend en goddeloos leven, alleen maar gericht op de mens. Als de mensen de straffen ondergaan lasteren ze God, tot drie keer toe wordt dat vermeld (Openbaring 16:9,11 en 21). Ze snappen niet dat, áls er een God is, hij zo kan doen!

Hoe is het mogelijk dat men God niet wil kennen en hem toch aansprakelijk stelt? Zou het niet zo zijn dat een mens zonder God alleen maar oorzaak en gevolg kent? Wij mensen kunnen God niet bezig zien, kennen alleen maar de feiten. De hele Bijbel door is dat aan de orde, alleen het geloof ziet God aan het werk. Een duidelijk voorbeeld zijn de tien plagen die voorafgingen aan de uittocht van de Israëlieten uit Egypte. Zo mogen wij ook kijken naar de klimaatverandering: Gods woord gaat in vervulling ook als een mens zelf zijn ondergang bewerkt. *Ik kom onverwacht als een dief. Gelukkig is wie wakker blijft...* (Openbaring 16:15).

lied Psalm 104:2 Gij grondvest het heelal, houdt het in stand,

feit Op 19 februari 1925 werd Jan Buisman geboren, de samensteller van de boekenserie *Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen*.

lezen Job 37 Laat dit tot je doordringen, Job, sta even stil en heb oog voor Gods wonderen. (14)

Jan Buisman werd geboren in Culemborg en volgde aan de Christelijke Kweekschool in Den Haag de opleiding tot onderwijzer en in 1968 studeerde hij af als historisch geograaf. Na zijn pensionering begon hij in nauwe samenwerking met het KNMI aan een indrukwekkende serie boeken over hoe Nederland in de loop der eeuwen is omgegaan met de elementen weer, wind en water. Die hebben invloed gehad op de geografie en op de loop van de geschiedenis.

Als afvoerputje van Europese rivieren heeft ons land altijd te maken met water dat op een natuurlijke manier naar ons land stroomt. En ook de zee doet voortdurend een aanval op de Lage Landen bij de zee. De voortdurende strijd tegen het water heeft ons land mondiaal een voorsprong gegeven op het in toom houden van water. Het belang van het ingenieurswerk voor de vereiste waterwerken zal door de klimaatverandering en de zeespiegelstijging wereldwijd alleen maar toenemen. De rivieren en de zee hebben ons land overigens door de geografische ligging ook grote welvaart gebracht.

Een goed inzicht in de facetten van de geografie (aardrijkskunde) geeft het prachtig geïllustreerde boek *Aarde* dat in 2003 verscheen in Engeland en in 2004 door de ANWB in Nederland werd uitgegeven. Naast het ontstaan van de aarde en de plaats in het heelal komen alle kenmerken aan de orde: 'bergen, vulkanen, rivieren, meren, gletsjers, woestijnen, bossen, moerassen, graslanden, toendra's, oceanen, zeeën, kusten, klimaat, weer, tektonische platen, landbouw-, stedelijke- en industriegebieden.'

De enorme kennis van het aardrijk en alles wat bekend is over de genoemde gebieden heeft tot gevolg gehad dat de verwondering die eeuwenlang aanwezig was, is verdwenen. Elihu, een van de vrienden van Job die hem kwamen opzoeken in zijn ellende, riep hem op eens te letten op de grootheid van God zoals die te zien is in de schepping (dagtekst). Misschien zou Job dan beseffen wie hij was in zijn relatie tot God! Elihu eindigt zijn betoog met de woorden die vandaag nog hoogst actueel zijn: *Daarom hebben de mensen ontzag voor hem; hij ziet niet om naar wie zichzelf voor wijs houdt* (Job 37:24).

De mens kan alleen maar uitzoeken hoe het allemaal is gegaan in het verleden. In de wetenschap begint men dan met 13 miljard jaar geleden toen de oerknal de aarde en het heelal tevoorschijn deed komen. Alle ontdekkingen die de wetenschap in de loop der eeuwen heeft gedaan worden afgezet op de geologische tijdlijn en dat levert een boeiend beeld op. Op de aarde en het heelal raak je nooit uitgekeken. Zowel in het oneindige heelal als in het oneindige kleine is een systeem aanwezig, een samenhang. Zoals ook in de meteorologie duidelijk is geworden dat er een wereldomvattend systeem bestaat voor het klimaat.

We leven op een kwetsbare aardbol, in feite een broze aardkorst die een gloeiende massa omhult, met daarboven de zon die de aarde voorziet van warmte en het leven in stand houdt. In Job 38 geeft God zelf hoog op van zijn scheppingswerk, en Job erkent dan ook dat hij een nietig mens is. Maar de mens van de 21^e eeuw kent zijn plaats niet meer: *Hij zal alles wat goddelijk en heilig is bestrijden en zich erboven verheffen, om in Gods tempel plaats te nemen op de troon en zich voor te doen als God zelf* (2 Tessalonicenzen 2:4). Petrus waarschuwt ons om wakker te blijven: *Maar de tegenwoordige hemel en aarde worden door datzelfde woord bewaard om op de dag van het oordeel, waarop de goddelozen ten onder zullen gaan, te worden prijsgegeven aan het vuur* (2 Petrus 3:7).

lied Psalm 50:6 Ik die als herder 't wild gedierte weid, behoef de spijsen niet die gij bereidt.

28 maart

087

feit Op 28 maart 1946 werd Wubbo Ockels geboren in Almelo. Van 30 oktober tot 6 november 1985 maakte hij als eerste Nederlander een ruimtevlucht.

lezen Jesaja 24 De aarde treurt en verwelkt, de wereld verwelkt en kwijnt weg. Ook de groten der aarde kwijnen weg. De aarde is door haar bewoners ontheiligd: zij hebben de voorschriften overtreden, zijn aan de wetten voorbijgegaan en hebben het eeuwig verbond verbroken. (4-5)

Wubbo Ockels studeerde natuur- en wiskunde aan de Rijksuniversiteit van Groningen (RUG) en studeerde cum laude af. Aan het Kernfysisch Versneller Instituut (KVI) van de RUG deed hij experimenteel onderzoek; in 1978 promoveerde hij en werd hoogleraar aan de RUG. De Europese ruimtevaartorganisatie ESA selecteerde hem voor een ruimtevlucht. Hij volgde een astronautenopleiding in Texas en op 30 oktober 1985 werd hij met het ruimteveer Challenger naar de ruimte gelanceerd. Daar deed hij mee aan veel experimenten waarbij hij vooral verantwoordelijk was voor de meetapparatuur. In 1992 werd hij hoogleraar Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek aan de TU Delft, later gespecialiseerd in duurzame technologie. Hij zette belangrijke onderzoeksprojecten op de rit die verband hielden met duurzaamheid.

De reden dat Wubbo Ockels zich bezig ging houden met duurzaamheid was gegrond op zijn wetenschappelijke waarnemingen op aarde en in de ruimte. Hij had de overtuiging dat de mens bezig was de aarde uit te buiten en zijn leefomgeving te vernietigen. Daardoor was hij een mens met een missie geworden: er moet een radicale omslag in denken komen om de aarde en het mensdom te redden. Vlak voor zijn sterven, bij zijn afscheid van een bevriende verslaggever, zei hij: 'We moeten toe naar een nieuwe religie, een nieuwe energie. En die heet Humanity.' Hij pleitte in wezen voor een nieuwe manier van denken over de aarde en de mensheid en hij had er tien geboden bij geformuleerd. Het laatste gebod was: 'Mensheid, natuur en aarde zijn onscheidbaar.'

Tijdens zijn ruimtevlucht had hij gemerkt dat de ruimte niet de plaats is waar de mens kan wonen (waardeloos en levensgevaarlijk) en dat de aarde waar de mens moet wonen slechtst omringd is door een kleine beschermende schil. Alle mensen zijn volgens hem 'astronaut op het ruimteschip aarde' en dat betekent dat de toekomst niet moet worden bepaald door de economie, maar door 'een duurzaam gebruik van de aarde.' Duurzaamheid was in zijn ogen dat je goed voor de toekomst zorgt en je beleid betreffende het gebruik van grondstoffen en energie daarop afstemt, anders is er geen toekomst voor de planeet aarde.

Wubbo Ockels had het goed gezien: sinds de industriële revolutie worden de grondstoffen en fossiele brandstoffen in snel tempo verbruikt, met als gevolg een enorme aanslag op milieu en klimaat. Het in gang gezette proces is echter onomkeerbaar omdat alle bewoners van de aarde het welvaartsniveau willen bereiken van de rijke landen. De profeet Jesaja heeft al geprofeteerd hoe het zal gaan met de aarde en de bewoners. In profetisch perspectief heeft hij gezien wat er in onze tijd gebeurt: *de aarde treurt en verwelkt, de wereld verwelkt en kwijnt weg* (dagtekst). De aarde verliest zijn frisheid en levenskracht door het slechte beheer van de mens, die de aarde niet beheert maar plundert.

Wubbo Ockels was een roepende in de woestijn, want de mensen zijn verblind in hun streven naar welvaart. Dat gaat ten koste van de naaste en de natuur, en dat roept Gods rechtvaardige veroordeling op. Beter dan Jesaja kun je niet zeggen wat dat betekent voor de aarde en de bewoners van de aarde, gelovigen en ongelovigen: *De aarde kraakt en barst open, de aarde schokt en schudt heen en weer, de aarde kantelt en wankelt vervaarlijk. De aarde zwalkt en waggelt als een dronkaard, ze zwaait heen en weer als een hut in de storm. Haar opstandigheid drukt zwaar op haar, ze valt en staat niet meer op* (Jesaja 24:19-20).

lied Psalm 65:4 U die de bergen op de aarde gegrond hebt door uw macht

14 april

104

feit Op zondag 14 april 1935 werden grote delen van het midden van de Verenigde Staten getroffen door geweldige stofstormen.

lezen Genesis 3:14-19 Tegen de mens zei hij: ‘Je hebt geluisterd naar je vrouw, gegeten van de boom die ik je had verboden. Vervloekt is de akker om wat jij hebt gedaan, zwoegen zul je om ervan te eten, je hele leven lang. (17)

In het midden van de Verenigde Staten en Canada ligt het gebied van de vroegere prairies, een enorm gebied van ongeveer 3200 km lang en 800 km breed. Het strekt zich globaal in de breedte uit tussen de Mississippi en de Rocky Mountains, en in de lengte tussen het zuiden van Texas en Saskatchewan in Canada. Dit gebied werd tussen 1920 en 1930 in een snel tempo geschikt gemaakt voor de landbouw, een booming business in die jaren. Daarbij werd de grond zo oppervlakkig bewerkt dat de structuur verdween en de vruchtbare bovenlaag erodeerde. Toen er vanaf 1930 droge jaren kwamen, werden de gevolgen openbaar door enorme stofstormen (black blizzards), die grote gebieden onbewoonbaar maakten. Zondag 14 april 1935 staat bekend als Black Sunday omdat er toen 20 van de zwaarste stofstormen over het gebied raasden die ooit zijn waargenomen.

De gevolgen waren enorm: grote gebieden werden onbewoonbaar, meer dan 500.000 mensen werden dakloos en 2,5 miljoen mensen migreerden naar andere delen van de VS. De overheid nam maatregelen in de vorm van de opdracht een bomengordel aan te leggen over de volle lengte van het gebied. En om herhaling te voorkomen werd er een programma gestart om de boeren te leren hoe ze hun grond moesten conditioneren.

Na de schepping spreekt God tot de mens en stelt hem aan als beheerder over al het geschapene (Genesis 1:28). Na de zondeval (Genesis 3) komt God naar Adam en spreekt de vloek uit over de mens (hij zal sterven) maar ook over de aarde. Sindsdien is het *zweten voor je brood* (v19), de mens loopt steeds weer en steeds meer tegen zijn grenzen aan. Het land geeft met pijn en moeite het gewas, de mens moet zich echt inspannen om vruchten te krijgen. De geschetste catastrofe uit 1935 is het gevolg van menselijk wanbeheer, zoals er op veel plaatsen op aarde in de agrarische wereld en in het natuurbeheer veel dingen fout gaan. Door de vloek van de zinloosheid is de mens niet meer in staat de aarde goed te beheren (Romeinen 8:18-22). De aarde wordt uitgebuit: zeeën worden leeggevestigd, bossen gekapt, grondstoffen raken op, de bodem vervuult, de lucht vervuult, de temperatuur op aarde stijgt.

Bij dit alles maakt de mens de grote denkfout dat het allemaal past in het patroon van de evolutie: na deze miskleun komt er een betere tijd, we redden het wel samen. God heeft echter geopenbaard hoe het zal gaan met de aarde in de eindtijd, rampen zullen de aarde treffen. In Openbaring wordt openbaar dat achter de ontwikkelingen op aarde God zelf staat, die de mens confronteert met zijn falen. In de hoofdstukken 6 (zeven zegels), hoofdstuk 8 en 9 (zeven bazuinen) en in de hoofdstukken 15 en 16 (zeven plagen) wordt getoond dat de aarde en de mensen die daarop wonen, zwaar worden getroffen door rampen. Bij alle rampen die de aarde zullen treffen ziet de moderne mens alleen maar oorzaak en gevolg, maar in werkelijkheid is het de hand van de Almachtige die zijn Woord in vervulling laat gaan.

De mens is in zijn kunnen bijna goddelijk geworden en gebruikt dat niet om God te eren maar om zichzelf te verheffen. In combinatie met een zuiver materialistische visie op de betekenis van het leven, levert dit een explosieve situatie op: de grenzen om de aarde bewoonbaar te houden zijn bijna bereikt. Jesaja bracht al in beeld waarover het gaat in de wereld: *Lang geleden kondigde ik aan wat nog stond te gebeuren, ik heb het uitgesproken, ik heb het laten horen. Onverwachts bracht ik die gebeurtenissen tot stand* (Jesaja 48:3). Die lijn is er vanaf Adam geweest en duurt tot de terugkomst van Jezus.

lied Psalm 145:3 Genadig is de HEER in wat hij doet,

20 juni

171

feit Op 20 juni 1597 overleed Willem Barentsz tijdens de onwaarschijnlijke terugreis na de overwintering op Nova Zembla.

lezen Genesis 7:11-24 In het zeshonderdste jaar van Noachs leven, op de zeventiende dag van de tweede maand, braken alle bronnen van de machtige oervloed open en werden de sluizen van de hemel opengezet. (11)

De mogelijkheid om via het Noorden een scheepsroute te ontdekken naar China en het Verre Oosten was voor de reders in Holland een droom. De voordelen waren namelijk groot: een veel kortere route en een verruiming van de mogelijkheden handel te drijven. Willem Barentsz, geboren en getogen op Terschelling, had al eerder de leiding gehad bij twee pogingen, resp. in 1594 en 1595. Barentsz was ook cartograaf en beide pogingen leverden dan ook veel cartografisch materiaal op, maar verder strandde men steeds in het pakijis.

In 1596 vertrokken op initiatief van de predikant-cartograaf ds. Plancius twee schepen voor een derde poging. Barentsz ontdekte op deze reis Bereneiland en Spitsbergen. Vanaf Nova Zembla ging alleen zijn schip De windhond verder naar het oosten, waar het in oktober op de noordoostkust van het onherbergzame Nova Zembla vast kwam te zitten in het pakijis. Er zat niets anders op dan te proberen te overwinteren.

Van wrakhout en aangespoelde boomstammen slaagde men erin een huis te bouwen dat door hen tot Het Behouden Huys werd gedoopt. Door een uitgekiend rantsoen en een goede discipline overleefde het grootste deel van de bemanning het barre klimaat, twee overleden. In juni 1597 kon men eindelijk aan boord gaan van twee sloepen in een poging de bewoonde wereld te bereiken, onderweg overleed Willem Barentsz. Uiteindelijk kwamen twaalf van de zeventien oorspronkelijke bemanningsleden weer terug in Holland. Daar kregen ze alleen onder protest hun gage van de reders omdat de dure missie was mislukt!

De reis van Willem Barentsz heeft altijd tot de verbeelding gesproken, niet in de laatste plaats door de schoolplaat van Isings De overwintering op Nova Zembla, waarop de bemanning probeert zich een ijsbeer van het lijf te houden. Met de derde expeditie kwam er een eind aan de zoektocht voor een bevaarbare route, want men besloot alles te zetten op de kaart van de route via de Kaap. In de tijd dat de expeditie van Willem Barentsz werd gehouden was er sprake van wat later de kleine ijstijd is gaan heten.

Dat er op aarde nu sprake is van klimaatverandering is te wijten aan de gevolgen van het gedrag van de mens, die faalt als een goed rentmeester (Genesis 1,28). Het gevolg is o.a. klimaatverandering en een stijging van de temperatuur met smelting van het poolijs. Daardoor wordt het op korte termijn waarschijnlijk mogelijk dat schepen via een ijsvrije zone langs het noorden naar China kunnen varen. Dat heeft grote economische voordelen, maar het is ook een teken aan de wand dat het evenwicht in de natuur is verbroken. De oordelen die in Openbaring 16 te vinden zijn als de zeven schalen van de toorn van God worden over de aarde worden uitgestort.

Het verhaal van de zondvloed zoals we dat kunnen lezen in Genesis 7 (dagtekst) heeft grote gevolgen gehad voor de aarde. In Genesis 8:22 belooft God na de zondvloed aan Noach dat er altijd zomer en winter zal zijn. Zou er vóór die tijd ook koude op aarde geweest zijn in de vorm van een noord- en zuidpool? Dat ligt mijns inziens niet voor de hand, want God had de wereld goed geschapen, een aarde waar de mens onder ideale omstandigheden zou kunnen leven en werken.

De aarde staat in een hoek van 23,439281 graden ten opzichte van de zon, als die hoek er niet was dan zou het overal op aarde even warm zijn! Zou het ook kunnen zijn dat de aarde in beweging is gekomen bij de zondvloed (2 Petrus 3:5-7), dat toen de continenten uiteen zijn gedreven en de aarde uit balans is geraakt?

lied Psalm 147:6 De aarde hoort Gods heilig spreken.

29 februari

366

feit 29 februari is eens in de vier jaar een extra dag, de schrikkel dag.

lezen Psalm 93 Vast staat de wereld, zij wankelt niet, en vast staat van oudsher uw troon, u bent van alle eeuwigheden. (1,2)

Een bezoek aan het Planetarium te Franeker maakt duidelijk dat de aarde een onnoemelijk klein stipje is in het heelal. Toch zegt Psalm 93 dat de wereld vaststaat en dat ze niet wankelt. Dat is een groot wonder waar een heel samenspel van natuurkrachten aan meewerkt: de baan van de aarde, de zon, de maan en de planeten, alles wordt in een vaste baan gehouden door kosmische krachten. Dat systeem is dusdanig stabiel dat je de klok erop gelijk kunt zetten, op de seconde af is te bepalen wanneer de zon opgaat en ondergaat, en dat is al eeuwenlang zo!

Omdat het astronomische systeem zo betrouwbaar is kon de juliaanse kalender niet langer worden gebruikt, omdat de maanden verschoven vanwege een verkeerde tijdrekening. De aardse tijd liep niet meer in de pas met de omloop van de aarde om de zon, die de seizoenen en ook de tijd van de christelijke feestdagen bepaalt. Paus Gregorius XIII heeft in zijn bul van 24 februari 1582 (de roomse oudejaarsdag) bepaald dat de kalender hervormd moest worden. Daarom hebben we nu de gregoriaanse kalender in gebruik, met eens in de vier jaar in de maand februari een schrikkel dag. Hierdoor loopt de aardse kalender weer in de pas met de omloop om de zon.

Als een mens in een heldere nacht het heelal goed op zich in laat werken dan komt hij onder de indruk van zijn eigen kleinheid. Met Psalm 8 zeg je dan: *Wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt, het mensenkind dat u naar hem omziet?* (Psalm 8:5). Er is door het onderzoek met satellieten veel bekend over het heelal, er zijn veel prachtige boeken verschenen met indrukwekkende, vanuit de satellieten overgeseinde beelden. Al die miljarden sterren en het onmetelijke heelal stellen de mens alleen maar voor meer raadsels, achter elke nieuwe ontdekking zit weer een ander mysterie. Alleen al ons melkwegstelsel telt ongeveer 300 miljard sterren! En dan zijn er duizenden melkwegstelsels, en waar is het einde van het heelal? Zeer verhelderend is de ruimtevaarttentoonstelling Space Expo in Noordwijk.

Doordat de aarde een dergelijke vaste plaats heeft en alles in het heelal aan de natuurwetten gehoorzaamt, kunnen we er ook op rekenen dat het na de winter weer lente wordt. De belofte van God aan Noach luidde dan ook: *Zolang de aarde bestaat, zal er een tijd zijn om te zaaien en een tijd om te oogsten, zal er koude zijn en hitte, zomer en winter, dag en nacht – nooit komt daar een einde aan* (Genesis 8:22). Psalm 93 zet de wereld in het juiste perspectief: het is de wereld die door God is geschapen en die door hem in stand wordt gehouden. Tot de terugkeer van Jezus blijft het heelal in stand en zal de wereld om haar as en in haar baan om de zon blijven draaien.

Een christen hoeft zich niet te laten verontrusten door kosmische verschijnselen zoals kometen of door het steeds verder doordringen van de mens in de ruimte. Hij kan met belangstelling kennis nemen van de ontdekkingen door de satellieten in de ruimte en de prachtige foto's die ze in het heelal maken. Ze getuigen van God, die van eeuwigheid is en zich met kracht heeft omgord. Het onmetelijke heelal met zijn sterren en planeten en de geheimzinnige kracht die het allemaal bijeenhoudt is daar het bewijs van.

Een christen moet uit de buurt blijven van horoscopen en astrologie, strohalmen waaraan veel mensen zonder God zich vastklemmen. Alleen Gods Woord en de daarin opgenomen profetie over de toekomst is betrouwbaar. Daarom brengen we God de Schepper de eer: *Zie ik de hemel, het werk van uw vingers, de maan en de sterren door u daar bevestigd, wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt, het mensenkind dat u naar hem omziet? HEER, onze Heer, hoe machtig is uw naam op heel de aarde* (Psalm 8:4,5,10).

lied Psalm 93:1 De HEER regeert, bekleed met majesteit, omgord met kracht

3.3 Het weer in mijn leven

01 inleiding

02 notities over het weer

03 gegevens uit diverse bronnen

01 inleiding

Omdat ik geboren ben een paar kilometer bij de Waddenzee vandaan en mijn vader molenaar was, kreeg ik het gevoel voor weer met de paplepel ingegoten! Ik leerde te letten op de wolken en de wind en de barometer in de gaten te houden!

Als kind ging ik wel eens luisteren bij ‘opoe Scholtens’ die een eindje verderop woonde, om bij haar naar het weerbericht op de radio te luisteren....

Het weer is wat wij dagelijks ervaren van de wind, de wolken, de zon en de neerslag.

Luchtdruk, wind, temperatuur, neerslag, wisselen van dag tot dag. Het eerste wat ik elke dag doe is dan ook op de barometer kijken of de luchtdruk stijgt of daalt of gelijk is gebleven....

Langzamerhand werd ik mij bewust van het allesomvattende systeem. Ook werd ik mij steeds meer bewust dat de mens het systeem negatief heeft beïnvloed, met alle gevolgen van dien.

Bij het lezen van het in het jaar 2000 verschenen boek *Weer een eeuw* van Harry Otten, Jacob Kuiper en Tom van der Spek, kwamen allerlei beelden weer boven. Ik had behoefte op basis van de overzichten in het boek, datgene wat op mij indruk heeft gemaakt, te voorzien van commentaar. Waar was ik toen, hoe ging het toen en hoe beleefde ik het?

Van huis uit ben ik dus nauw betrokken geraakt bij het weer omdat pa als molenaar erg veel belangstelling had voor dit natuurverschijnsel. Hij moest er als het ware mee dealen.

Het was immers in de tijd dat pa en opa Scholtens molenaar waren op een echte molen met door de wind aangedreven wieken. Het was dus erg belangrijk dat hij kon zien wat voor soort weer het zou worden! Dat bepaalde of men kon malen, hoelang en hoeveel.

Men keek op de molen van opa Albert Scholtens bijkans alle uren van de dag in de lucht omdat men geen radio had. Ook de meteorologie stond nog in de kinderschoenen vergeleken met wat het KNMI nu enkele dagen vooruit verwacht.

Tegenwoordig hangt men met satellieten als het ware boven het weer en kan men zien waar de buien zitten. Op basis van een groot aantal metingen kan men wel ongeveer uitrekenen waar een depressie heen gaat. Maar dat was toen, zo begin vorige eeuw, wel anders.

Pa en opa keken op de barometer, keken naar de lucht, voelden de wind en de windrichting, de luchtvochtigheid en zagen de kleur van de lucht. Ze konden door de grote ervaring die ze hadden met hun eigen waarnemingen, in de dagelijkse weersverwachting er wel mee uit de voeten.

Pa kon boeiend vertellen over de molen en hoe men daar werkte. Over het gevaar van blikseminslag en het op hol slaan van de molen bij buien en sterke windstoten. Men ging niet zo gauw de molen stilzetten, want dat kostte maaluren en maaluren was geld!

Ik heb de molen niet gekend in zijn glorie. Opa was er vroeg bij om de molenstenen te laten draaien op elektrische energie in plaats van op windenergie. In 1921 ging hij over op de elektromotor en dat was een hele vooruitgang. Men kon nu malen wanneer men wilde en was niet langer afhankelijk van de wind.

De motor stond achter in de molenschuur, en als kind was het voor mij een wonder te zien hoe met een eenvoudige draai aan de handel er beweging kwam en uiteindelijk de molenstenen gingen draaien.

Pa heeft zijn leven lang het vermogen behouden om aan de atmosfeer te zien wat soort weer er waarschijnlijk zou komen. Hij woonde in het verzorgingshuis Arendshorst in Assen toen ik hem eens bezocht, het zal ongeveer 1982 geweest zijn. Hij zei dat er wel eens onweer kon komen, de lucht leek daar naar..... Ik keek wat vreemd, want het KNMI had daar niet over gesproken. Toch kwam er die nacht onweer!

Ik ben dus opgegroeid met de barometer en het kijken naar de lucht. Beide waarnemingen doe ik nog elke dag, te beginnen met een blik op de barometer.

Daarna volgt een raadpleging van Buienradar en het KNMI, meestal een paar keer per dag, gevolgd door een blik op de (wolken)lucht....

Ik ben dus wel een beetje weerziek, als je dat zo mag noemen.

1 notities over het weer

1^e deel 1946-1999

2^e deel 2007-2010

de extreme winter 1946-1947

Wij woonden in Houwerzijl op 'Meulenbaarg', zoals dat in de volksmond heette. We moeten daar in de zomer van 1946 zijn komen wonen. Opa Scholtens is op 27 februari 1946 overleden en vader heeft de zaak toen overgenomen. We zijn toen verhuisd van de Hoofdstraat naar de Molenstraat, de straat waar Albert en ik zijn geboren, zij het in een ander huis.

De zaak omvatte de maalderij, een fouragehandel (voer voor de dieren die bij de boeren en burgers waren) en een varkensmesterij. Naast de molen stonden twee schuren. In de ene stond een paard (een Belg en later en ander ras) dat de wagen 'meelwoagen' moest trekken waarmee de klanten werden voorzien van producten. Ook stonden er twee koeien, waaraan ik moet denken als ik naar de melkbus kijk die bij ons in de hal staat. In de andere schuur waren de varkens gehuisvest. Verder was er een zolder waar het hooi werd bewaard en de kat zijn jongen kreeg. De schuren staan er nu niet meer, alleen de fundamenteen en de troggen voor de varkens, zijn jarenlang nog te zien geweest.

De winter begon op 14 december 1946 met grof geweld. Het ging gepaard met een sneeuwstorm en hevige kou. Binnen drie dagen kon er worden geschaatst. Ik herinner me nog goed hoe we de pomp, die aan de zijkant van de varkensschuur stond, hebben ingepakt met zakken. Er kwam een stormlantaarn aan te hangen om zo te voorkomen dat de pomp zou bevriezen. De winter duurde tot halverwege de maand maart. Er lag erg veel sneeuw en we hebben als kinderen daar natuurlijk van genoten. We waren ook altijd buiten. Of we groeven in de sneeuw aan 't Zwaartwegje', waar de sloten dicht waren gestoven, of we gingen met de slee (pa had een grote slee waarop je vracht kon vervoeren) van de dijk af.

In huis was het erg koud. We woonden op een oude dijk (of was het een terp die later in de dijk is opgenomen?) van een voormalige arm van de Lauwerszee en tevens het einde van Het Reitdiep en vingen zodoende alle wind, wat natuurlijk een voordeel was voor de molen maar bij winters en stormen een nadeel voor de bewoners. Wekenlang waren de ramen met ijsbloemen bedekt en overdag bliezen we er gaatjes in die voor onze ogen weer dichtvroren. De potkachel die in de kamer/keuken stond, kon de kou niet zo goed aan.

De muren waren eensteens muren. Het was wel eens zo koud dat de adem bevroor op de dekens. We gingen met slaapsokken aan door de koude gang naar ons bed. Die winter moet voor mijn ouders een bezoeking zijn geweest. Moeder moest er 's morgens vroeg uit om de kachel aan te maken met de kooltjes die ze de avond daarvoor in de doofpot had gedaan. Als wij dan opstonden was de grootste kou voorbij. En voor pa was de winter denk ik ook niet gemakkelijk, want hij kon niet alles. Door zijn pleuritis, die in de oorlog hem lange tijd ernstig ziek deed zijn, moest hij erg oppassen met kouvatten.

De knecht, Piet Huizinga, ging met de zogenaamde 'meelwoagen' op stap. Op die wagen werd een houten huisje gemaakt, waarin hij kon zitten. De leidsels hingen door een raampje aan de voorkant, zodat hij het paard kon menen. Hij was soms een hele dag onderweg om de klanten te voorzien van het gemaalde of van besteld voer voor varkens, geiten, kippen, koeien en paarden.

Pa heeft ook veel op de meelwagen gereden. Hij heeft de winter van 1929 meegemaakt. De barre winter die in februari Siberische kou bracht met veel wind. Hij vertelde daarover altijd met huiver. Hij ging op de meelwagen achter de zakken liggen om het in de ijzige wind

vol te kunnen houden. Een hokje kon er toen kennelijk nog niet af. Het gevolg was uiteindelijk de pleuritis, die zich in 1940 openbaarde.

Zo'n winter had ook een lange nasleep. Er was wateroverlast omdat Electra het water niet allemaal zo snel kon afvoeren, zoals in 1947. We speelden dan met een oude goot die als boot diende in het water dat op het weiland stond. Verder waren de wegen lange tijd onberijdbaar omdat er sprake was van opdooi. Het wegdek was zo slap dat het kapot gereden zou worden en dus mocht men alleen met lichte last rijden.

de bijzondere zomer van 1947

De zomer van 1947 was heel bijzonder. Net zoals de voorgaande winter had de zomer het karakter van een landklimaat. In totaal telde de zomer 64 dagen waarop de temperatuur 25 graden of meer bedroeg. In feite duurde de zomer van begin mei tot half oktober.

Het was natuurlijk ook erg droog. Omdat er geen waterleiding was raakten de regenbakken leeg. Zo leeg dat de militairen er aan te pas moesten komen om de regenbakken weer te vullen. De droogte had op dit punt als bijkomstigheid dat de lege regenbakken schoongemaakt konden worden. Ook de regenbak bij ons achter het huis kreeg een beurt. Iemand, of het mijn vader was of Piet Huizinga weet ik niet meer, ging naar beneden op een ladder en vulde daar de emmer met wat er op de bodem lag. Dat werd dan vervolgens omhoog getakeld en weggegooid. De bodem werd dan zo goed mogelijk schoongemaakt en kon weer worden gevuld. Dat gebeurde door het opvangen van regenwater van het dak. Dat water liep in een bak met grint, ('klinsbak' in 't Gronings), waar het grofste vuil wel bleef hangen, en dan liep het in de regenbak.

Als jeugd hadden we ruim drie weken vrij van school. We waren veel op de boerderij 'Het Ganzenhuis' te vinden. De vader van mijn vriend Jan van Straten werkte daar als eerste arbeider. We 'hielpen' de arbeiders wel eens. Wat moest je ook anders daar op het Hogeland, want met vakantie ging je niet. Toen ze bezig waren het koren binnen te halen, gooiden wij de hokken om zodat ze gemakkelijker de schoven konden opvorken op de wagen. Doordat het zo droog was waren er erg veel muizen. We hadden een soort wedstrijd wie er de meeste kon doodtrappen. Soms mochten we bovenop de wagen mee naar de boerderij.

De schoven waren met een 'ponter' vastgesjord. Een ponter was een lange stok die aan het eind wat dunner was. Daarover, over het dunne eind, werd een touw gespannen en die werd beneden aan de wagen vastgemaakt. In de schuur werden de schoven dan weer van de wagen opgevorkt en 'ien goul' vakkundig neergelegd. Het vroeg de nodige afstemming tussen de arbeiders om alles op elkaar af te stemmen, zodat men niet op elkaar hoefde te wachten. Op gezette tijden 'snibbelde' men. De boerin kwam dan met koffie en men at meegebrachte 'snibbels' (brood met wat voedzaams er op). Het was zwaar werk voor die mensen. En thuis hadden ze geen douche...

In de herfst moest het land worden geploegd en dat gebeurde met een ploeg, getrokken door een of meer paarden. Het land was erg droog en men kon gewoon bepaalde stukken land niet ploegen. Er zaten grote scheuren in de grond en de ploeg kwam de grond niet in. De zeeklei in de buurt van Houwerzijl wordt zo hard als een kei als het lang droog is.

Toen het begon te regenen kwamen de muizen naar het dorp. Het was een ware plaag. Vooral een plaats als een graanmaalterij was een geliefkoosde plaats voor de muizen. Ze zaten bij tientallen in de maalterij en in ons huis. In de kamer vingen mijn ouders ze bij twee tegelijk. Er zaten eens een grote en een kleine tegelijk in de muizenval en er zaten ook een keer twee muizen in die precies even groot en even dik waren. Dat beeld kan ik nog zo op mijn netvlies halen. Het was heel bijzonder.

de orkaan van 1 maart 1949

Soms blijven gebeurtenissen hangen in je brein, het interne geheugen. Het wordt ergens opgeslagen en op de meest rare momenten komen ze weer in je herinnering. Kennelijk registreert je geest iets bijzonders. Dat zal komen omdat het bijzonder is of omdat je omgeving dat bijzonder vindt. Ook zal het te maken hebben met je gevoel en je vermogen iets op te slaan. En bovendien met je emotionele betrokkenheid, het heeft je kennelijk wat gedaan.

Zo'n gebeurtenis is een storm. Ik herinner me dat mijn vader in een geweldige storm om het huis liep en dat ik dat maar bar gevaarlijk vond. Ik zat echt in de piepzak omdat je wel aan alles kon merken dat de storm heel bijzonder was. Bovendien woonden we hoog en vingen daarom ook veel wind. Het zal ook te maken gehad hebben met het feit dat mijn moeder het maar niets vond dat mijn vader naar buiten wilde. Zoiets herinner ik me tenminste.

Maar hij moest wel, om te kunnen zien of alles wel op zijn plaats bleef. Ik zie hem nog tegen de storm inlopen rond het huis. Het had ook te maken met het feit dat een hut van de burens het in de storm zwaar te verduren had. Op een bepaald moment vlogen er planken etc. door de lucht. Het natuurgeweld heeft grote indruk op mij gemaakt.

Het moet de storm van 1 maart 1949 zijn geweest, toen er langs de wadden een orkaan woedde en er tot in Twente een zware storm stond.

Toen we in Vinkhuizen woonden en ik kennelijk een wat depressieve periode had, kon ik absoluut niet tegen een storm. Ik wilde me dan wel verstoppen om het geluid van de storm niet te horen. Ik denk dat het te maken heeft gehad met bovengenoemde ervaring uit mijn jeugd.

de sneeuw van 25 april 1950

Een andere gebeurtenis die is blijven hangen is de zware sneeuwbuï op een morgen in april. Het was een wondermooi gezicht toen de buï over was, er een dik pak sneeuw lag en daarna de zon ging schijnen. Het moet wel iets bijzonders zijn geweest, omdat het in het boek wordt genoemd. Het was dan ook bijzonder laat in het voorjaar, namelijk 25 april.

In het voorjaar van 1999, om precies te zijn op 14 april, hebben we hier in Dalfsen iets soortgelijks meegemaakt. Ook toen viel er een pak sneeuw, en met de zon erbij was het ook toen een prachtig gezicht. Johan Hagens, een natuurliefhebber, waar ik toen een gesprek mee had, vond het maar niks. Het was een gevolg van de zondeval volgens hem. Het kwam er op neer dat Adam en Eva geen sneeuw of ijs hadden voor de zondeval. Iets om over na te denken.

de storm van 1 februari 1953

We zijn in 1951 naar Ulrum verhuisd. De zaak was verkocht aan Willem Slik en we woonden aan de Elensterweg in de pastorie van de vrijgemaakte kerk, omdat we onderdak moesten hebben. Het was op zondagmorgen dat de storm bij ons in Ulrum op het hoogtepunt was. Ik ben in de morgen nog naar tante Anje Koekkoek geweest die aan de Trekweg woonde. Ik weet niet meer waarom, maar ik moest daar iets brengen of halen. In de loop van die gedenkwaardige zondag drong het tot ons door dat er iets heel bijzonders aan de hand was. Er kwamen alarmerende berichten uit het zuidwesten van Nederland. Soldaten en hulpverleners werden opgeroepen om zich te melden. Jammer genoeg waren wij te jong om iets te kunnen doen.

In de loop van de dag bleek wel dat we er in Groningen goed vanaf waren gekomen. Wel was het spannend geweest aan de dijk tussen Zoutkamp en Munnekezijl. In het zuidwesten had zich echter een ramp voltrokken. Het was een heel bijzondere zondag, je kon gewoon niet

rustig in de kerk zitten want iedereen wilde helpen. In de dagen daarna bleek hoe groot de ramp was. 1835 mensen vonden de dood en er was onnoemelijk veel schade.

De ramp werd veroorzaakt doordat de storm bijzonder lang aanhield. In IJmuiden werd 23 uur lang de stormgrens overschreden. Het had nog veel erger kunnen zijn als het echte maximale springtij was samengevallen met het hoogtepunt van de storm. Wel was de waterstand over grote gebieden 50 - 70 cm hoger dan sinds 1898 was gemeten.

de winter in februari 1956

Op zondag 29 januari was het zacht weer. Als ik me goed herinner regende het bijna de hele dag bij een zuidwesten wind. We waren op de zondagavond als vrienden bij Herman Til in huis. Toen ik in de avond naar huis gingen was de wind gedraaid naar het noordoosten en stond er een sneeuwstorm. Het was het begin van een erg koude maand februari.

Het werd de koudste maand van de eeuw, met in Uithuizermeeden op de 16e een temperatuur van -26,8 oC. Ik was toen 's nachts op het postkantoor in Ulrum, waar ik dienst deed als nachttelefoonbewaker (dat is een verhaal apart, maar nu niet aan de orde). De postbodes kwamen 's morgens vroeg naar het postkantoor om de post te sorteren. Ze vertelden toen dat het erg koud was en dat de radio had gewaarschuwd geen metalen leuningen etc. vast te pakken omdat het gevaar was dat men er aan zou vastvriezen. Ze gingen dus heel voorzichtig de klink van de buitendeur vastpakken.

de mooie zomer van 1959

In de zomer van 1959 was ik nog in militaire dienst op de vliegbasis Leeuwarden. Ik ben in het voorjaar afgezwaid en heb toen baan gevonden op de administratie van een wasserij in Huizum, bij Leeuwarden. Daar werkten meiden die de was moesten behandelen en nogal wat belangstelling hadden voor deze jongeman. Een omgeving waar ik me niet bepaald happy voelde.

Ik had toen verkering met een Friezin (weer een verhaal apart, maar nu niet aan de orde) en we zijn op een dag in september met haar broer en aanhang wezen roeien op de Kleine Wielen, een meertje bij Leeuwarden. Dergelijke dingen onthoud je dan.

Er kwam maar geen einde aan de zomer van 1959. Hij begon in mei en hield tot in oktober aan. Met de zonnigste juli en de zonnigste en droogste september van de eeuw, werd 1959 het zonnigste jaar van de eeuw.

de winter 1962-1963

In november 1962 begon het al wat te winteren. Dat het de koudste winter van de eeuw zou worden, en de koudste sinds 1830, was toen nog niet te voorzien (of wij mensen hebben de antenne niet goed afgesteld). Vanaf 22 december wordt het ernst in het Noorden van het land.

Ik was intussen veranderd van vriendin. Zo rond de kerst ging ik naar Amersfoort waar Jannie Medendorp woonde en werkte in de Spar-winkel bij de familie Boersema aan het Neptunusplein. Toen ik uit Groningen vertrok was het daar volop winter met veel sneeuw, wind en vorst. In Amersfoort was het nog volop dooiweer. Je kon je ogen haast niet geloven. De dag daarop viel de winter ook daar in.

Ik was intussen ook veranderd van baan. De baan was in Veendam bij de 'Elektrische maatschappij Veenkoloniën' (EMV), waar ik namens het PEB van Groningen was gedetacheerd. Daar maakte ik de beroemde Elfstedentocht mee van 18 januari 1963. Het waaide hard en je kon je niet voorstellen dat men zo'n tocht kon uitrijden. Reinier Paping won

de titanenstrijd. Ik was van huis uit niet zo geïnteresseerd, maar de radio stond aan we werden zo op de hoogte gehouden door de tekenaar Jan Greven.

Het was in de fase dat het bedrijf werd overgenomen door het PEB en daarom was er ook een manager die namens het PEB de zaak regelde. Hij heette Voorhorst. We aten wel eens samen in een restaurant aan het spoor, dicht bij het kantoor aan de Molenstreek. Ik herinner me nog dat we het restaurant uitliepen en dat het zulk lekker weer was dat je wel zonder jas kon lopen. De zon liet de sneeuw smelten en het liep in de goot langs de weg naar de zinkputten! Je was al zo gewoon dat het winter was, dat je eigenlijk dacht dat het wel zo zou blijven. Er was geen wind en daardoor vroor het in de nachten dan weer streng. Het was heel bijzonder, met een groot temperatuurverschil tussen dag en nacht. Op 3 maart 1963 bedroeg het verschil in Eelde 23 graden!

De rit met de bus van Veendam naar Groningen en naar Ulrum, ergens in februari denk ik, staat ook nog steeds in mijn geheugen. Het stormde uit het noordoosten bij een matige tot strenge vorst. In Ulrum waaide het, zo langs de kust, natuurlijk het hardst, iets van windkracht tien! Op de tocht van Veendam werd de weg al belaagd door stuifsnieuw, maar in Ulrum stoven de wegen helemaal dicht. Stukken sneeuw vlogen over het land. Een zeer boeiende zaterdag was het met de verwachting van de lente in zich, doordat de zon scheen en er daardoor een belofte in de lucht zat.

Mijn nieuwe vriendin en oude liefde, Jannie Medendorp, verloofde zich met mij op 4 februari 1963. Het was een mooie winterdag. Er stond een sneeuwpop in de tuin bij ons thuis aan de Spoorstraat. Toen het eens wat minder hard vroor had ik die gemaakt voor zus Renske, zodat die uit huis er naar kon kijken. Het ding heeft er zes weken gestaan en is toen een langzame dood gestorven. Zoals de winter ook langzaam doofde, en zonder veel problemen midden maart eindigde.

Onze liefde heeft het gelukkig langer volgehouden. Het heeft letterlijk en figuurlijk hagedrukgebieden, depressies en stormen doorstaan.

de zomer van 1964

We zijn op 15 januari 1964 getrouwd en al spoedig was Jannie in verwachting. We zijn in de voorzomer naar Schiermonnikoog geweest voor een vakantie. Ik denk dat het begin juni was dat we aankwamen. Jannie had al een behoorlijk dikke buik. Ik meen dat we er drie weken zijn geweest, maar het kunnen er ook twee zijn geweest, en we hebben alle dagen volop zon gehad. We zaten in pension Maria aan de Langestreek, middenin het dorp. Met de voor de eilanden kenmerkende felle zon werden we goed bruin (Jannie was zelfs donkerbruin).

Dat gaf nogal wat reacties bij de mensen toen we terug waren in de stad Groningen, waar we woonden. Dat was een hele overgang van de ruimte van het eiland naar de benauwdheid van de stad aan de Westerkade, op de derde verdieping van een statig herenhuis.

We woonden bij mevrouw Mekel in. Ze had een huishoudster die ‘juffrouw De Jong’ heette. Ze kwam uit Zevenhuizen en sprak zoals ze daar praten, een soort ‘overkaantdieps’. Van haar is de beroemde uitspraak toen ze mij voor het eerst in de korte broek zag “Hai Jan moest doe doar op lopen?” Later zei ze tegen Jannie “‘k Wait was doe allemoal ien huus hoalst, aners zuuk zeggen dat hai de lepelzaikte het!”

de natte jaren zestig

In de zestiger jaren hebben we een paar zeer sombere, kille en natte jaren gehad. Er werd toen nog veel gekampeerd en je zag vaak beelden van drijfjatte campings waar de mensen vandaan vluchtten naar huis. Alles was kletsnat, zowel de omgeving als de kleren en dan ben je het gauw zat. Vanaf die tijd is ook de vakantie in Frankrijk en Spanje erg in trek gekomen.

De mensen kregen geld en gingen het kikkerlandje ontluchtten. Het jaar 1965 was kil en was het natste jaar sinds het begin van de waarnemingen in 1849.

Ook het jaar 1966 was extreem nat. Met 1965 vormde het jaar het natste duo van de eeuw. Merkwaardig is het verschijnsel dat in de maand februari in het noorden van het land dagenlang ijzel en sneeuwjachten waren, terwijl het in het zuiden gewoon dooiweer was. Vooral de spoorwegen hadden last van het weer.

De scheiding in het weer tussen noord en zuid komt wel vaker voor. Ik heb wel eens een telefoongesprek gehad met broer Albert in Leerdam. Hij kwam van buiten waar hij in overhemd had staan praten met iemand, terwijl wij in Groningen in de vrieskou in een sneeuwjacht zaten. We woonden in de Mercuriusstraat, dus moet begin jaren tachtig zijn geweest.

het noodweer van zondag 25 juni 1967

In het jaar 1967 brachten we in juni onze vakantie weer door op het eiland Schiermonnikoog. We hadden inmiddels drie kinderen, want in 1965 was er een tweeling geboren. De vierde moet toen op aanwas zijn geweest. We hadden een huis gehuurd aan het begin van de Badweg, bovenop een duin. Je moest steil omhoog om er te komen. Het huis staat er nog net zo. We sliepen met z'n allen op de zolder van het huis, waar de slaapkamers waren.

Het was op een mooie zondag, het was nogal warm. Broeierig wordt het op een eiland niet zo gauw, maar er stond niet veel wind. In de loop van de middag kwamen er berichten op de radio dat er een zwaar onweer over Nederland trok en dat er in de Betuwe een windhoos veel schade had veroorzaakt. Later zagen we de foto's van Chaam en Tricht, plaatsen waar veel schade was ontstaan. In Tricht werden bijna honderd huizen vernield. Zeven mensen vonden de dood in het natuurgeweld.

Je kon aan het einde van de middag wel zien dat er wat aan de hand was. De lucht trok dicht en er kwam iets van dreiging in de atmosfeer. Het begon steeds meer te rommelen en de bliksem was niet van de lucht. Het zal iets na zes uur geweest zijn dat het vrijwel donker werd en het onweer in alle hevigheid losbarstte. Het bliksemde en regende enorm, en de donder rolde op een geweldige manier. Het was echt beangstigend. Je voelt je dan zo klein.

Daar kwam nog bij dat we in een huis zaten op een duin en dat maakte het extra gevoelig. Verder hadden we de kinderen in bed en we stonden voor het dilemma ze te laten slapen of ze eruit te halen. We besloten ze maar mooi te laten slapen omdat ze met die warmte ook rust nodig hadden. Ze hebben door alles heen geslapen!

Het was na zeven uur dat het onweer wegtrok en dat we konden genieten van de ingetreden stilte en naar het noordoosten wegtrekkend onweer. Je keek toen dus tegen de achterkant van de bui aan. Bliksemstralen klieften de lucht en de donder rolde majestiek over het eiland en de zee. Het geeft een 'special effect' op een eiland: de ruimte en de zee geven de donder alle ruimte. Het was echt imposant. Het onweer heeft grote indruk gemaakt op allen die het hebben meegemaakt.

We hadden om zeven uur kerk in het kleine kerkje dat nu voor iets anders in gebruik is. Het stond pal tegenover ons vakantiehuis aan de Badweg. Uiteraard was er om zeven uur niemand komen opdagen, maar nadat het onweer wegtrok kwamen de mensen stil, verdoofd en erg onder de indruk van het natuurgeweld, naar de kerk. We begonnen de dienst om ongeveer half acht, en de dominee die de dienst leidde, liet als eerste lied psalm 29:2 zingen:

*'s HEREN stem op 't hoogst geducht, rolt en klatert door de lucht,
berst met vreselijk geluid op de grote waat'ren uit,
klinkt met nadruk en vermogen heerlijk uit de hemelbogen.*

't Schepsel beeft en staat verwonderd, als de God der ere dondert.

Het gaf voortreffelijk weer hoe we het hadden ervaren. Zoiets vergeet je nooit weer!

de zomer van 1972

Deze zomer doet mij denken aan twee gebeurtenissen. In de eerste plaats was er op 9 mei een zeldzaam zwaar onweer in de buurt van Ulrum, waar pa en moe in het huis Spoorstraat 2 woonden. Men denkt dat het zware onweer een gevolg is van de afsluiting van de Lauwerszee, waardoor de zee een andere invloed had gekregen op de buien. Er viel in korte tijd zeer veel regen. Men heeft 77mm officieel gemeten. Ik heb later nog met pa wat in de omgeving gereden. Er is nog een dia waarop je kunt zien hoe de grond op een aardappelveld volledig was dichtgeslibd, er was geen dijkje meer te zien.

De tweede gebeurtenis is de windhoos die op 11 augustus de camping aan de Badweg op Ameland trof. Er vielen zeven doden. Er was een collega, Jan Hekman, die een huisje had vlakbij de camping. Die zat natuurlijk in spanning hoe het huisje er aan toe was. Maar zoals het gaat met een windhoos, het was een beperkte straal waar de schade was. Merkwaardig dat een windhoos nou net precies de camping moest aandoen. Merkwaardig is ook dat enkele jaren later dezelfde camping nog eens is getroffen. Het ligt kennelijk in een baan die de buien bij voorkeur volgen. We hebben overigens nog een keer een vakantie doorgebracht in het mooie, met riet bedekte huisje van Hekman.

de orkaan van 13 november 1972

Het was die maandagmorgen windstil toen we aan de Edelsteenlaan in Groningen opstonden. We zetten de radio aan voor het nieuws en we hoorden dat er een orkaan over Nederland trok. Er was al veel schade en grote zeeschepen in de haven van Rotterdam waren losgeslagen van hun touwen. We konden het haast niet geloven. We lagen kennelijk op dat moment net in het oog van de orkaan. Je kon je ook niet voorstellen dat een uur later je met angst en beven naar buiten keek hoe de storm tekeer ging. Er vloog van alles door de lucht. Van het flat waar we zicht op hadden, kwam de dakbedekking los en ging fladderen. Ik geloof dat de kinderen die morgen niet naar school zijn geweest. Men gaf via de radio ook de raad binnen te blijven.

Ik ben nog wel met de auto naar kantoor gegaan, want fietsen ging niet. Onderweg waren er heel bijzondere taferelen. Jammer genoeg heb ik toen mijn fototoestel niet meegenomen. Bomen lagen om, verkeerslichten waren krom en de mensen deden rare dingen. Vlakbij de Helpmancentrale, waar het kantoor stond, kon ik het spoor niet over. Het bleek dat lege wagons van het terrein van NS door de wind aan de wandel waren gegaan en op de overgang stonden!! Ik heb de auto geparkeerd en ben lopende overgestoken. Je beseft op dat moment niet welke risico's je loopt als je buiten bent. In totaal zijn er tien mensen gedood door de storm.

De orkaan heeft erg veel schade veroorzaakt, vooral in het noorden van het land. In Vinkhuizen, waar we toen woonden, liepen veel huizen schade op doordat er kiezelstenen van flats waaiden en met een noodgang door de ramen gingen van de huizen beneden. De bossen leden grote schade. Het plantsoen en het stadspark leden eronder, maar met name de Drentse bossen werden zwaar getroffen. We zijn later nog eens wezen kijken. Hele stukken lagen plat of waren zwaar beschadigd doordat bomen waren afgeknapt. In totaal werden er naar raming vijf miljoen bomen geveld.

de zware storm van 2 en 3 april 1973

In de nacht van twee op drie april 1973 was er weer een zware storm, maar die woedde hoofdzakelijk in het westen van het land, waar met name de kassen zwaar werden getroffen. We hadden de schrik nog in de benen van dertien november en hebben een onrustige nacht gehad.

de hittegolf in augustus 1975

Lokaal waren er acht tropische dagen op rij in Groningen. Eelde had vier dagen waarbij de temperatuur 33 of 34 graden was. Er kwam voor je gevoel geen eind aan. Na een dag of drie was je trouwens aan de hoge temperaturen gewoon geraakt. Omdat we in het kantoorgebouw van het EGD airco hadden, waarbij de temperatuur dik twintig graden was, was de overgang aan het einde van de middag erg groot. Ik begon dan erg traag te fietsen, want anders brak het zweet je aan alle kanten uit. De stad heeft sowieso een hogere temperatuur dan buiten de stad. Het asfalt en de stenen houden de warmte lang vast en dat merk je dan goed.

Het merkwaardige was dat op 13 oktober er enkele centimeters sneeuw viel. Je geloofde je ogen niet, het was helemaal wit. Het was recordvroeg dat de eerste sneeuw viel, de bladeren zaten nog aan de bomen. Je verwachtte dat bovendien niet na een mooie zomer.

de winter van 1979

We zijn begin december 1978 van de wijk Vinkhuizen naar de wijk Paddepoel verhuisd. Op 28 december volgde er een kou inval die velen nog lang zal heugen. Het ging met grof geweld en iedereen werd er volledig door verrast. Veel huizen en bedrijven kregen te maken met gesprongen waterleidingen. Veel mensen waren niet thuis en bedrijven waren dicht in verband met vrije dagen.

Er was in de meteorologie sprake van zeer markante verschillen. Op een bepaald moment waaide het aan de noordkant van het IJ uit het Oosten en aan de zuidkant uit het westen. Op Schiphol was het temperatuurverschil tussen het begin en het einde van de baan vier graden.

We gingen op zondag 31 december naar de Morgensterkerk op de fiets en het was echt bitter koud. Het waaide hard en buiten was de temperatuur om twaalf uur iets van twaalf graden onder nul. Omdat het binnen twintig was, was het temperatuurverschil tussen binnen en buiten dus 32 graden!

Op twee januari trok er een depressie over ons land, een zogenaamd 'polar low'. Dat is een depressie die geheel gevuld is met zeer koude lucht. Hij trok van noord naar zuid over ons land en bracht veel sneeuw. In Zeeland stormde het met windkracht twaalf en er werd daar ook onweer gemeld.

Verder waren er dagen met ijzel, waarbij zondag 21 januari de kroon spande, toen delen van ons land centimeters ijzel te verwerken kregen. Er werd geschaatst op de straten, ook bij ons in de Mercuriusstraat. Toch is dit niet wat de meeste indruk heeft gemaakt op ons.

De sneeuwstorm van 14 februari 1979

De meeste indruk maakte de sneeuwstorm van 14 februari. Op de 13e was het dooi. Ik keek uit het kantoor bij de Hunzencentrale op het parkeerdak. Het regende behoorlijk, je kon dat zien aan de plassen die er lagen. De verwachting was dat het weer zou gaan vriezen.

De volgende morgen geloofde je je ogen niet. Het sneeuwde en het stormde. De sneeuw werd opgehoopt in imposante duinen. Ik ben op de fiets naar kantoor gegaan, dwars door de stad. Onderweg heb ik foto's gemaakt. Op kantoor bleek weldra dat er iets bijzonders aan de hand was. Velen kwamen niet omdat de wegen geblokkeerd waren en in de loop van de dag verdwenen er steeds meer naar huis, omdat men vreesde niet meer thuis te kunnen komen. Ook werd er een crisisteam gevormd, die de vele storingen in de elektriciteitsvoorziening moest verhelpen. De storingen waren het gevolg van ijzel en stuifsnieuw. Transformatorhuisjes werden uitgeschakeld en bovengrondse leidingen knapten af.

Het was een bijzondere sfeer. Op den duur reed er vrijwel geen auto meer en kwamen er steeds meer tekenen van een isolement. Vooral de volgende dagen, toen alles werd ingezet, tot

militairen toe, om de wegen weer begaanbaar te maken. De mensen van het EGD werkten dag en nacht om de elektriciteitsvoorziening weer op gang te krijgen.

Bij ons in de wijk was het ook erg bijzonder. Er reed geen auto en de winkels werden niet bevoorrad. Men was erg behulpzaam naar elkaar toe. Later zijn we nog naar Hoogkerk geweest waar Henk en Ellie. In de Kerkstraat waar ze woonden, hebben we daar sneeuw gezien die tot aan de dakgoten lag. Nog later heb ik een ritje met de auto gemaakt naar Lauwersoog. Er lag toen nog heel veel sneeuw, hoewel het al een tijd had gedooit.

De winter was heerser in heel Europa. Tot 500 km diep in de Sahara viel sneeuw. Het was echt een winter om nooit te vergeten. Een Elfstedentocht werd niet gehouden, daarvoor lag er teveel sneeuw. Er was verder weinig zon en dat was weer een gevolg van het feit dat de depressies zuidelijk van ons langs trokken. Ze brachten bij ons veel wolken en in Spanje bijvoorbeeld veel regen.

Voor het EGD had de ijzel tot gevolg dat men ertoe overging alle bovengrondse leidingen in het distributienet te verkavelen. Dat heeft heel wat geld gekost, maar men was wel verlost van veel onderhoud en gevaar voor schade bij ijzel en storm.

de storm op Hemelvaartsdag 12 mei 1983

Jannie en ik waren op die bewuste donderdag bezig een ritje te maken met de auto. We wilden naar pa en moe Medendorp in Zwartsluis en stonden voor de brug tussen Zwartsluis en Giethoorn te wachten toen het front overkwam. Wilde luchten duiden er op dat het zwaar weer was. Het waaide hard, maar we hadden er maar kort last van. We hoorden op de radio dat er veel boten waren verrast op het water en dat er doden waren te betreuren. In totaal zijn er toen 11 doden gevallen.

De KNMI is na die tijd erg voorzichtig geworden. Men had de kleine depressie met buien en stormwinden, een zogenaamde kanaalrat, niet goed in de smiezen. Tegenwoordig waarschuwt men op tijd en een gewaarschuwd mens telt voor twee.

de elfstedentocht van 21 februari 1985

Bij lichte dooi werd de tocht der tochten gereden, het was echt kantje boord. Het was een feestelijke gebeurtenis. Het hele land leefde mee en Evert van Benthem was de winnaar. Wij werden ook door de euforie aangestoken. We spraken af de volgende tocht met eigen ogen te willen aanschouwen.

de elfstedentocht van 26 februari 1986

Dat het zo snel zou gaan konden we niet bedenken. De tocht hebben we meegemaakt in Dokkum. Het was echt een belevens! Een heel bijzondere sfeer. Het is heel wat anders of je het ziet op de teevee, of dat je aan de kant staat in Dokkum om de schaatsers toe te juichen. De wedstrijdrijders waren al voorbij toen we begin van de middag in Dokkum kwamen. Bij het haventje was het keerpunt en de stempelpost. Iedereen werd toegejuicht, ook al kwam hij in z'n uppie binnen. Velen schaatsten op hun tandvlees.

Ik heb veel respect voor degenen die de tocht hebben gereden en dat nog eens zullen doen misschien. Ik had een collega die ook meegedaan heeft. Hij lag de hele nacht in een slaapzak bij de VVV op de Grote Markt in Groningen om te trachten een inschrijving te krijgen. Het is hem gelukt en hij heeft de tocht ook uitgereden.

de ijzel van 2 maart 1987

We zijn in oktober 1986 verhuisd naar Dalfsen. We misten wel het klimaat van het Noorden, want het is hier toch anders dan daar, waar het harder waait en het wat frisser is. Je merkte in Groningen altijd de invloed van de zee en dat is hier niet meer het geval.

Begin maart trok er een kleine depressie over het noorden van het land. Het bracht veel ijzel in een brede strook. Pa en ma Medendorp woonden in Hoogkerk en die belden dat ze niet meer uit het raam konden kijken door de dikke laag ijzel. We konden ons dat niet zo goed voorstellen omdat het hier rustig was. Later werd het hier ook wel kouder en heeft het nog even geijzeld, maar veel stelde dat niet voor.

Door de vele verhalen en de foto's die we hadden gezien, wilden we het wonder wel eens met eigen ogen aanschouwen. We zijn daarom op een mooie zaterdag, ik meen dat het 7 maart was, naar het noorden gereden. Achter Hoogeveen lag de scheidingslijn. Het was alsof er met een liniaal was gemeten. Zo was alles nog gewoon en honderd meter verder zag je de ijzel. Het was onbeschrijfelijk mooi. Je moet zoiets gezien hebben wil je dat begrijpen. De zon scheen fel (het was al begin maart) en dat leverde prachtige plaatjes op. Ik heb veel foto's gemaakt van voorwerpen en bomen. Veel bomen hebben zwaar te lijden gehad van de ijzel. Jaren later kon je nog zien dat er veel takken waren afgebroken.

de record lage barometerstand op 26 februari 1989

Er werd op 26 februari een barometerstand gemeten van 955 hPa. Als je op je barometer kijkt, dan zie je dat de wijzer dan bijna op de kop staat. Het was merkwaardig dat het niet stormde. Ik herinner me dat ik voor de barometer stond en dacht: waar is nu de storm, want het kan toch niet zulk rustig weer zijn? Men heeft wel storm gehad verder naar het zuiden, maar de luchtdrukverdeling was zodanig in de wijde omgeving, dat er geen extra zware storm optrad.

Eind vorige eeuw lag er op de oceaan in de buurt van IJsland een depressie met een barometerstand van 945 hPa. Die heeft door een tweetal randdepressie een zware storm veroorzaakt in Engeland. Daarbij is er meer dan honderd mm regen gevallen. Onze Waddeneilanden hebben er nog een staartje vaan meegekregen. Op Terschelling viel ook ongeveer 100mm regen in twee dagen.

de windhoos van 17 augustus 1992

Weer is de camping op Ameland de klos. Er trekt een windhoos over en vernield tenten en caravans. Er is een dode te betreuren.

de mist op 1 januari 1993

Het jaar wordt ingeluid met veel vuurwerk. Dat is gebruikelijk, maar men heeft er op veel plaatsen niet veel van gezien. Het was namelijk mistig en het vroom hard. Door de combinatie van mist en de kruitdampen ontstond met name in de grote steden een zeer dichte mist. Men kon soms slechts

5 meter(!) ver zien. Mensen konden hun eigen straat niet terugvinden. Jan en Elly waren bij ons op bezoek en ze zijn stapvoets naar de Krulmate in Zwolle gereden!

de natte januari 1995

Door regenval en dooiwater ontstond er een grote toevoer van water naar de grote rivieren. Dat leidde in het rivierengebied tot een bedreigende situatie. Het water stond tot aan de kruinen van de dijken. Men vreesde voor het doorbreken en dan was er geen houden meer aan. Uit voorzorg moesten de bewoners en bedrijven alles wat op de begane grond stond in veiligheid brengen. Koeien en varkens werden afgevoerd naar elders, en men evacueerde tienduizenden mensen. Het was een grote operatie. Gelukkig viel het allemaal mee en kon men weer naar huis terugkeren.

Een gevolg was wel het aannemen van een wet tot verhoging van de rivierdijken. Het heeft veel protesten opgeleverd omdat er veel moois verloren zou gaan. Een alternatief was er echter niet, omdat men voorzag dat hoge waterstanden in de toekomst vaker voor zouden komen. Dat komt door de bebouwing hogerop en door de invloed van het broeikaseffect.

de mooie oktober 1995

We brachten een korte vakantie door op Texel in de eerste helft van oktober. Het was schitterend weer. We hebben alle morgens op het terras van het appartement het ontbijt genuttigd in de zon. Oktober was de warmste oktobermaand van de eeuw.

de winter en Elfstedentocht van 1997

De jaarwisseling was extreem koud. Het vroom plaatselijk twintig graden en dan heb je niet zoveel behoefte om naar buiten te gaan.

Op vier januari werd de Elfstedentocht gereden. Het was prachtig schaatsweer en het leverde prachtige beelden op voor de teevee. De rit werd gewonnen door Henk Angenent en niet door Erik Hulzebosch, zoals velen hadden gehoopt en verwacht. Erik had al een plaatje ingezongen want hij rekende er min of meer op dat hij zou winnen!. Er kwamen ontzettend veel mensen naar Friesland om iets mee te beleven van de unieke sfeer van de Elfstedentocht.

de regen van oktober 1998

Er viel in korte tijd zeer veel regen. Vooral in de bovenloop van de Vecht en de zijriviertjes in Drenthe. Het resulteerde in een zeer hoge waterstand van de Vecht, waarbij men bang was voor dijkdoorbraken. Het water kon nog net onder de brug door hier in Dalfsen. Het was een prachtig gezicht.

Later zijn we nog naar de Noordoostpolder geweest. In de buurt van Tollebeek stond erg veel water. Het leek net een meer. Tollebeek ligt net iets lager dan de rest van de polder en dan krijg je de invloed van de natuurkundige wet van de communicerende vaten.

Men is er zo langzamerhand wel achter dat de mens niet ongestraft zijn gang kan gaan. Men moet wel terdege rekening houden met effecten op lange termijn. Je ziet dat in ons land maar ook in andere landen. Door de bebouwing en de ontbossing, ontstaan er een af en toe noodsituaties.

de warme september 1999

Het is een record warme maand geworden. Er waren 26 warme dagen en je had het gevoel dat nog gewoon zomer was, waarbij alleen de dagen wat korter waren. De gemiddelde temperatuur was 17,4 graden!

Het hele jaar 1999 leverde een gemiddelde maximum temperatuur op van 10,9 graden. Het is daarmee samen met 1990, de warmste sinds het begin van de waarneming in 1706.

0-0-0-0

2^e deel 2007-2010

Vrijdag 20 juli 2007 *klimaat

Er komen steeds meer verschijnselen die te maken hebben met het veranderende klimaat. Zo verwacht men vandaag veel onweer en regen. Er komt een storing uit Frankrijk. Momenteel hebben ze al onweer in Luxemburg en in Zuidwest Nederland. In Luxemburg zitten Hans en Aly en die zullen wel belangstellend kijken hoe de beek, die langs hun tent stroomt, zich zal gedragen. En wij zullen vanmiddag of vanavond de volle laag krijgen is de verwachting.

In De Boerderij, het blad dat ik van de buurman krijg, staat een overzicht van de verschijnselen die horen bij de klimaatverandering, waar de boeren rekening mee moeten houden. Het artikel gaat over de (on)mogelijkheden een verzekering tegen schade af te sluiten. Men geeft de volgende zaken aan die zich in agrarisch Nederland manifesteren als een risico:

- droogte (meestal in voorjaar en zomer)
- hitte (langer en hogere temperaturen)
- hoosbuien (kan in alle jaargetijden)
- zware storm (in de winter)
- windhozen (c.q. tornado's)
- downburst (valwinden bij zware buien)
- hagel (tijdens onweer)
- bliksem (meer ontladingen)

Het heeft lang geduurd voordat de boeren rekening wensten te houden met klimaatveranderingen. Ze hadden tot nu toe altijd de houding van: het ligt niet aan ons en dus willen wij ook de gevolgen niet dragen. Nu blijkt dat het probleem wereldwijd is en niet alleen de boeren de schuld krijgen, worden ze wakker.

zaterdag 1 maart 2008 *storm

We zouden gisteravond naar Harderwijk naar een receptie van een lid van de GTCC, Harrie Knol en zijn vrouw Corrie waren 50 jaar getrouwd. De weersverwachting werd met het uur slechter en toen we goed en wel onderweg waren, zijn we van gedachten veranderd.

Nu was er in de kerk in Dalfsen een muziekavond met allemaal plaatselijke jonge muzikanten. Ik ben daar nog heengegaan. Het was best de moeite waard. Er waren trompettisten, hoornblazers, een violist, een piano, twee harpen en nog een paar instrumenten, en het orgel natuurlijk. Officieel was het een avond voor Hongarije, na afloop was er goulashsoep en koffie.

Vannacht heeft het goed gestormd, maar vandaag nog meer. Er waren hevige rukwinden, zelfs vanmiddag nog. Er is behoorlijk schade hier en daar.

12 maart 2008 *storm

Vandaag weer een storm, compleet met een weeralarm van het KNMI, maar hier valt het wel mee, het zit meer aan de kust. In Engeland hebben ze nu al drie dagen erg slecht weer met storm, regen en schade. Ergens in Frankrijk zit een Nederlands schip hoog en droog op het strand, de burgemeester daar zoekt de publiciteit en heeft het over in stukken snijden!

Vorig jaar is er in West Europa veel schade geweest door natuurrampen, iets van vijftien miljard euro. Dat beeld komt overeen met de verwachtingen dat er in de toekomst meer schade ontstaat door heftige weersverschijnselen.

19 april 2008 *het weer

Eindelijk wordt het dan toch lente. Ik heb nog nooit eerder zoveel last gehad van het uitblijven van de lente. Het zal mede zijn oorzaak hebben in het koude voorjaar en in het feit dat het sinds 15 oktober 2007 niet meer boven 15 graden is geweest. Vanmorgen was het nog fris, maar later werd het toch aangener, zij het dat er veel wind was. De tafel en de planten heb ik naar buiten gebracht en verder wat aan het tuinpad gedaan met stenen langs de rand. Het wachten is nu op de overschrijding van de 15 gradengrens, misschien morgen!

donderdag 5 juni 2008 *onweer

Het heeft in de nacht van dinsdag op woensdag flink geonweerd. Er waren erg veel ontladingen, landelijk zo iets van 49000 en dat is erg veel. Wat de laatste jaren opvalt, is dat er steeds meer van dat soort buien komen. Vandaag stond in De Telegraaf dat meteorologen waarschuwen voor een toenemende intensiteit van het onweer in onze streken. In Beetsterzwaag is een man op het tennisveld door de bliksem getroffen. Op veel plaatsen is de bliksem ingeslagen en zijn huizen getroffen.

Gisteravond heeft het opnieuw geonweerd, maar niet zo erg, wel viel er veel regen. We hebben 25 mm regen gehad en dus kan de natuur weer even vooruit. In de buurt van Emmen hebben ze liefst 80 mm regen gehad en dat is weer extreem veel.

Hoe het verder zal gaan is onduidelijk. Nu we woensdag met de caravan op stap hopen te gaan, volgen we de ontwikkelingen natuurlijk wat extra. Er zijn grote tegenstellingen in ons land: hier is het ruim 25 graden en in het Zuidwesten maar 15! We hopen dat die verdeling niet zo blijft, want anders kunnen we hier beter blijven.

zondag 10 januari 2010 *barre winter

We beleven weer eens een echte winter, een met een bijzonder karakter. Gisteren was het erg koud met een snijdende noordoosten wind en enkele graden vorst. Ik ben er nog even uit geweest. In de loop van de middag begon het te sneeuwen en gisteravond was er bij tijden een harde wind. Die wind heeft in het Noorden geleid tot veel stuifsnieuw en moeilijk begaanbare wegen. De ANWB gaf dan ook een verkeersalarm af. Zodat de mensen in het Noorden werd afgeraden de weg op te gaan.

Vanmorgen lag er weer een behoorlijke laag sneeuw, ik denk ongeveer acht cm. Dat bovenop de sneeuw die er al lag, levert het een mooi winters landschap op. Zelfs op de wegen kun je met de slee lopen. Dat komt omdat het strooizout op is.

In heel Europa is het bar en boos. Van Spanje af begint de ellende al. Geblokte wegen, vliegvelden die gesloten worden en auto's die insneeuwen (zoals nu in Noord Duitsland) scholen die dicht zijn (Engeland en Schotland).

En we hebben het nog niet gehad. Als de winter eenmaal de greep heeft op het weer, dan duurt het meestal lang voordat hij weer vertrokken is. Men hoopt op een Elfstedentocht, maar daar is weinig kans op omdat er teveel sneeuw ligt in Friesland. Toch zijn er her en der wel toertochten gehouden. Morgen worden hier op de ijsbaan de Nederlandse korte baan kampioenschappen gehouden. Erben Wennemars, hier geboren en getogen, neemt dan afscheid van de schaatssport. Er zullen wel veel mensen komen is de verwachting.

En zo kijkt elk vanuit zijn eigen positie naar de winter. De kinderen genieten volop: op de slee de bult af bijvoorbeeld. In het bos bij Starnbos kun je langlaufen, dat is nu echt prachtig natuurlijk. Ik hoop dat wij ook nog wat kunnen wandelen en van het bijzondere landschap kunnen genieten.

Na de dienst van vanmorgen ben ik een uur wezen sneeuwruimen. De auto kreeg een beurt en verder het trottoir, en dan nog de oprit bij ons en bij Stuyver, en achter natuurlijk.

12 januari 2010 *sneeuwwinter

Wij zijn de winter zat. Omdat er veel sneeuw ligt op de trottoirs is het moeilijk lopen natuurlijk. Men noemt deze winter ook wel een vuile winter, een naam voor een winter met veel sneeuw, behorende bij een speciale luchtdrukverdeling. Al enkele weken staat de straalstroom boven de Middellandse zee en is de luchtdruk relatief hoog boven Scandinavië. Wij zitten daar dus tussenin, ik denk dat het zo nog wel even zal blijven, hoewel er weer een dooiaanval zit aan te komen. Vanmiddag hoorde ik op de WDR dat er in Noord Duitsland sneeuwduinen liggen van vier meter hoog!

17 januari 2010 *dooi

Vandaag is de winter uit ons land verdreven. Het is net een oorlog, want de zachte lucht probeert de koude lucht te verdrijven, maar de koude lucht is zwaarder dan de zachte lucht en dan krijg je strijd. Gisteravond viel er sneeuw, vanmorgen lag het er nog, wel zes cm denk ik. Maar vandaag heeft de koude lucht het loodje moeten leggen en nu is er al heel wat sneeuw verdwenen. Eindelijk kunnen we morgen op veel plaatsen weer fatsoenlijk op het trottoir lopen.

30 januari 2010 *rare winter

Deze winter zullen we niet gauw vergeten. Vanmorgen was het weer raak in de omgeving van Utrecht en Amersfoort. Veel sneeuw, auto's van de weg, wegen afgesloten. In de Ardennen en in Duitsland is het nog veel erger. En nu sneeuwt het hier ook weer. Het zal vanavond overal weer gaan sneeuwen en dat zal wel weer heel wat ongelukken met zich meebrengen. Donderdagmorgen was het erg glad door ijzel en opvriezen. Veel botbreuken zijn het gevolg van gladheid en sneeuw, men heeft het over 500 per dag!. En zo te zien hebben we de winter nog lang niet gehad.

10 februari 2010 *de merkwaardige winter van 2010

Al vanaf half december is het winter, waarbij het op veel dagen sneeuwt, een echte sneeuwwinter dus. Vandaag was het weer raak. Vanmorgen en vanmiddag stond het verkeer in de knoop door sneeuwbuien. In België was het nog veel erger, daar zat alles vast, ze hadden daar 950km file! En in centraal Europa is het ook steeds raak met veel sneeuw en strenge vorst. Hoe lang het nog gaat duren is onzeker. De lange termijn geeft tot eind volgende week nog vorst aan.

Vandaag was er het nationaal kampioenschap marathonschaatsen op natuurijs op het Zuidlaardermeer. Een tocht over 100km met harde wind en sneeuw. Van de 105 deelnemers bij de mannen kwamen er maar 17(!) over de streep.

zondag 14 februari 2010 *de winter van 2010

Het is nog steeds winter en daar hebben we vrijdag van genoten. We hadden zin er even van tussen te gaan om de zinnen te verzetten. Ik stelde voor naar Belt Schutsloot te gaan waar een schaatstocht werd gereden. We zijn naar Belt Schutsloot gereden, waar ons een parkeerplaats werd aangewezen, redelijk dicht bij het ijs.

We hebben daar een prachtige wandeling gemaakt. Op 9 januari vorig jaar hebben we ook een dergelijke tocht gemaakt, ook toen was het prachtig weer, ook toen hebben we snert gehad, de snert kostte nu vier euro per kop, weer een gouden dag voor het café daar. Als de winter zich zo manifesteert is het niet erg dat het winter is.

Gisteren heb ik een flink eind gewandeld rond de ijsbaan en verder. Ik heb toen ook weer foto's gemaakt, nu van heel wat anders, van maïsstoppels. Ik heb de foto's gisteren geselecteerd en bewerkt. Op het scherm hier leek het niet goed, maar beneden op de teevee leek het prima.

zondag 28 februari 2010 *storm

Er raast een storm over West Europa. In Spanje en Frankrijk hebben ze de volle laag gehad en ook in Duitsland gaat het te keer. In ons land heeft Limburg en oost Brabant er mee te maken gehad, daar is er veel schade. In Frankrijk zijn er meer dan veertig doden gevallen, de meesten aan de kust waar ze door de golven zijn verrast, er schijnt daar een noodsituatie te zijn.

Gisteravond was CNN ter plekke op Hawaï waar een tsunami werd verwacht, maar die maar niet kwam. Dat is ook een vorm van ramptoerisme.

dinsdag 2 maart 2010 *winter exit?

De afgelopen winter was behoorlijk koud. Het KNMI publiceert een seizoensrapport met bijzonderheden. Het weer blijft een fenomeen dat steeds blijft boeien. Als ik meer tijd had zou ik me aansluiten bij de amateur meteorologen.

Intussen heeft het vannacht weer gevoren en het blijft voorlopig koud. Daar zit een constante in, die al in november is begonnen, steeds weer de wind naar het Noorden, en daar komt nu eenmaal geen warme lucht vandaan. Toch komen de krokusjes tevoorschijn, het wordt voorjaar!

Dat het voorjaar wordt blijkt ook uit het feit dat ik gisteren het gras heb gemaaid. Het ziet er nu ineens heel vriendelijk uit. En gisteravond kwam er iemand van de NGK vragen of we ook compost nodig hadden en er heeft ook al een merel geprobeerd of hij nog kon zingen..

23 maart 2010 *voorjaar

Eindelijk is het voorjaar gekomen. Vandaag was het heerlijk weer, ongeveer vijftien graden, je ziet de natuur dagelijks veranderen. Al met al 30km gefietst, heerlijk was dat.

Vanmorgen was er eerst gym en daarna heb ik de voortuin opgeschoond en er compost op gegooid. Nu kan het gaan groeien en bloeien.

zaterdag 17 april 2010 *voorjaar

Het was vandaag stralend weer. Vanmiddag ben ik druk bezig geweest in de tuin. We hebben samen planten gehaald bij Welkoop en die heb ik geplant. Een 'blauwe regen' in de plaats van de 'passieflora' die was doodgevroren, een treurwilg bij de vijver en nog zes andere (vaste) planten. Het is mooi werk zo bezig te zijn en de tuin onder je handen te zien veranderen.

De Engelse weerdienst verwacht wereldwijd een warm jaar, de warmste sinds het begin van de waarnemingen in 1856. Ze hebben vorig jaar ook gelijk gehad met hun verwachting die is gebaseerd op een groot aantal waarnemingen en factoren, die worden verwerkt door een krachtige computer.

vrijdag 14 mei 2010 *meiweer

We zijn vanmiddag weer thuisgekomen van de camping De Appelhof in Midlaren. Als we alles geweten hadden waren we niet gegaan. Het was bizar!! Toen we aankwamen was het droog en scheen de zon redelijk zodat we zonder problemen de tent op konden zetten. We hadden de weersverwachting gehoord, het zou vrijdag echt rotweer worden, koud en regen. Ik dacht dat het wel wat mee zou vallen, maar mooi niet. Het was de aanzet voor een erg koude periode.

We liepen zaterdag 7 mei in Groningen met lichte regen en een temperatuur van zeven (7)!! Graden, temperaturen die horen bij half maart. Eergisteren hadden we nog een dergelijke dag, ook toen ongeveer dezelfde temperaturen. De zon hebben we bijna niet gezien, alleen op een morgen scheen hij een poosje en hebben we in de voortent zitten ontbijten. Iemand belde ons op een dag en vroeg "Hoe is het op IJsland". Dat was een goede typering, het was net alsof we daar zaten. De koude lucht is nog steeds in de buurt en voor de komende dagen wordt het wel wat minder koud, maar echt zomerse temperaturen zitten er niet in. En

dat terwijl de gemiddelde temperatuur in deze periode van mei ongeveer achttien (18) graden is. We zitten nu dus wel helemaal aan de onderkant.

We hebben alle dagen de kachel aangehad. Bij thuiskomst bleek de gasfles bijna leeg te zijn! Dat hebben we nog nooit beleefd en hopen we ook niet weer mee te maken.

30 juni 2010 *zomer

Sinds vorige week dinsdag is het volop zomer geworden. Gisteren is er hier een beetje regen gevallen en nu trekken er ook een paar buien over het land, maar het is erg droog. De komende dagen wordt het erg warm is de verwachting.

Het lijkt erop dat de verwachting dat dit jaar extreem warm zal worden, bewaarheid wordt. Ook in het Midden Oosten is het extreem warm. Zo krijgt de wereld al meer te maken met de gevolgen van de opwarming van de aarde en een weg terug is er niet naar mijn mening.

2 juli 2010 *hitte

Gisteren waren Ab en Gonnie 45 jaar getrouwd. We vertrokken om goed één uur bij een temperatuur van ongeveer 33 graden. Onderweg werd het nog een paar graden warmer. Bij Velp kwamen we in een file terecht vanwege de komende voetbalwedstrijd Nederland - Brazilië en omdat er een stoplicht buiten werking was. Over een paar kilometers hebben we op de Pley-route meer dan een uur gedaan. Onderweg was het 38 graden geworden, later gaf de thermometer 41 graden aan bij vertrek naar de Chinees!.

In huis was het nog wel te harden, maar buiten was het om te smelten. Later gingen we eten bij de Chinees en daar was het lekker koel gelukkig. Het was verder wel gezellig. We waren tegen negen uur weer thuis.

We kunnen niet zo goed tegen de hitte, maar we zullen er aan moeten wennen, want de zomer is pas begonnen. Gisteren heb ik tien glazen drinken gehad en nog hoefde ik er afgelopen nacht niet uit, wel een bewijs dat je lichaam veel vocht nodig heeft.

zaterdag 10 juli 2010 *hittegolf

Het is officieel wel geen hittegolf, maar het is dat voor ons wel. Gisteren was het 36 graden en vandaag is het niet veel minder warm. Vanmorgen ben ik nog wel even het dorp in geweest, maar dat is me slecht bekomen. Ina kwam hier rond vijf uur, ze blijft hier het weekend natuurlijk.

Maar ik hoop dat we vanavond of vannacht het verwachte onweer krijgen, het is niet te harden zo. De warmte dringt nu ook de huizen binnen, in de kamer is het 26 graden en op de slaapkamer ook denk ik. Vannacht maar weer slapen met bijna niets aan. En dan morgen maar zien hoe het gaat als jullie hier komen. We gaan om negen uur naar de kerk en daarna komt Assen en Zwolle. Aafke is vanmorgen naar Luxemburg vertrokken.

9 juli 2010 *zomers onweer

Zaterdagavond laat hebben we een zwaar onweer over ons heen gehad. Wij hadden hier veel spektakel en 40 mm regen. Gelukkig viel het hier nog mee, maar rond de Veluwe hebben ze het geweten, daar was veel schade. Van een schaapskudde waren nota bene vijftig dieren het haasje, ze lagen onder een boom die door de bliksem werd getroffen.

Vanmorgen was het weer raak. Het begon met een stortbui en even later kwam er een onweersbui achteraan. Weer veel bliksem en donder en veel regen. Nu viel er 25 mm regen zodat de natuur nu 65 liter per vierkante meter heeft gekregen. Wel is er veel schade verder naar het Oosten en er was veel wateroverlast zoals in de stad Groningen. In Twente waren er veel omgewaaide bomen. Het treinverkeer heeft veel last van blikseminslag.

Van Ittersumstraat Dalfsen

Het lijkt erop dat we morgen goed weer hebben en dat het woensdag weer gaat onweren. Al met al is het een bijzondere zomer, want met het onweer is de warmte niet weg. We hebben even een rondje gefietst, maar het was erg benauwd en 29 graden!

Vanavond begon het te regenen en dat groeide uit tot een geweldige hoosbui zodat alle straten in de buurt blank stonden. Het was een speciale happening, veel mensen stonden buiten, kinderen speelden in het water en zelfs een bootje was aanwezig. We hebben nu vanaf zaterdag in totaal 85mm regen gekregen!

zaterdag 14 juli 2010 *noodweer

Zaterdagmiddag trok er een zwaar onweer over het Oosten van het land. Daarbij werden er van een kleine camping in de buurt van Doetinchem caravans de lucht ingezogen en in een naastliggende plas in het water gegooit. Er kwam een vrouw om het leven en er waren gewonden. Hoogspanningsmasten van Tennet knapten af als luciferhoutjes. Maandag was er ook al sprake van een windhoos, toen in Hengelo, waar containers werden opgetild en door elkaar gesmeten. Een mens voelt zich dan wel erg klein met deze krachten.

Wij zijn er gelukkig goed afgekomen, het regende hier wel en er was wat onweer, maar het stelde niets voor. In totaal hebben we nu vanaf zaterdag 90mm regen gehad, zodat het niet droog meer is. Vandaag is het tien graden frisser dan gisteren toen het 32 graden was. Lekker weer om wat te doen en daarom heb ik de voortuin onderhanden gehad en de straat geveegd.

7 augustus 2010 *klimaat

Momenteel zijn er twee rampen gaande op aarde, eigenlijk drie. In Rusland woeden er grote bosbranden, vooral in de omgeving van Moskou, een gebied ter grote van half Nederland brandt. In Moskou is er nauwelijks nog te leven want het zicht bedraagt door de rook soms maar een paar honderd meter. En het is nog lang niet gedaan, want door de enorme droogte en de grote hitte is blussen erg moeilijk. In Rusland beleeft men het ene record over het andere, zie hierna. Het is al wekenlang erg heet met temperaturen tot bij veertig graden!! Door de verwaarlozing van het landschap en de bosbouw heeft het vuur veel brandstof op zijn weg. De graanoogst lijdt grote schade en de uitvoer van graan is stopgezet.

De tweede ramp is de watersnood in Pakistan. Daar wonen de mensen al eeuwenlang in gebieden langs de rivieren, in het laagland dus. Door ernstige uitbuiting van het land en de bossen is er een kaal landschap ontstaan waardoor het vele water dat er nu valt, miljoenen mensen in nood heeft gebracht. Het schijnt dat het nog lang niet gedaan is daar. Ook daar dus een combinatie van het menselijk falen in het beheer van de aarde en de klimaatverandering die gaande is.

De derde ramp is het onzichtbare verschijnsel dat zich voordoet op de zeeën en de oceanen. Doordat het water steeds warmer wordt vormt zich minder menging en daardoor is er minder voedsel voor de vissen. Op termijn zal dit een groot probleem worden, want vis is nog steeds een voedselbron voor veel mensen.

Weerbericht Europa

De extreme warmte in Rusland duurt onverminderd voort. In Moskou is voor de vijfde achtereenvolgende dag een datumrecord verbroken. Vrijdag kon een temperatuur worden gemeten van 37.3°C. In de nacht kwam het kwik niet lager uit dan 23.5°C. Met een gemiddelde van 29.0°C lag de temperatuur 11.4°C boven het langjariggemiddelde maar dat is de laatste tijd eerder regel dan uitzondering! De maxima deze maand in Moskou waren achtereenvolgend: 1 aug: 30.7, 2 aug: 36.9, 3 aug: 34.8°C, 5 aug 37.2°C en 6 aug zoals al aangegeven 37.3°C.

Ook in Wit-Rusland verschroeiende hitte vrijdag met in Gorki en Gomel 38.2°C. Daarmee is het nationaal record van 38.0°C, gemeten op 20 augustus 1946 in Vasilevicy, verbroken. Ook in de Oekraïne worden ongekend hoge temperaturen gemeten. Vrijdag zijn in het oosten van het land record hoge temperaturen gemeten met in Kharkov een maximum van 39.2°C. Het is daar voor de 3de dag deze maand dat het ene na het andere record wordt gemeten. In Dneprpetrovk kon een temperatuur worden genoteerd van +40.1°C, ook dat is een absoluut record.

27 augustus 2010*regen

Er is gisteren in het midden van het land enorm veel regen gevallen. Op sommige plaatsen tot aan 150mm! Dat is voor ons land een extreme hoeveelheid. Op veel plaatsen waren er ondergelopen tunnels en kelders en winkels. Het heeft hier ook wel behoorlijk geregend maar de hoeveelheid stakte bij 40mm. Ook vanmorgen viel er nog 20mm, zodat we op een totaal van 60mm zitten.

Die hoeveelheid is nog niets vergeleken bij de hoeveelheden die in Pakistan zijn gevallen. In het stroomgebied van de Indus staat een oppervlakte gelijk aan heel Nederland onder water. De schade aan gebouwen en oogst is enorm en ongeveer 15mln mensen leven in erbarmelijke omstandigheden, alles kwijt en het land kapot.

Er komt steeds meer zicht op wat het betekent dat het klimaat veranderd. Een rapport van het NOAA dat duidelijk maakt wat er aan de hand is.

3.4 Ontwikkeling en prognose

1 Eigen notitie over klimaatverandering. Juli 2004.

2 Jaaroverzicht 2014. Vrijdag 2 januari 2015.

3 Hittegolven. Zondag 28 juni 2015.

4 Maandag 13 juni 2013. De seizoenen.

5 NOAA: Opwarming aarde overduidelijk.

1 Eigen notitie over klimaatverandering. Juli 2004.

Als je de boeken leest van Jan Buisman uit de serie '*Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen*', dan blijkt dat er altijd perioden zijn geweest dat het weer veranderde. Door welke oorzaken is ons niet bekend. Dat er nu veranderingen optreden doordat er zoveel mensen op aarde wonen en er zoveel brandstof wordt verbruikt, is voor mij duidelijk.

Onlangs hebben activisten van Greenpeace de Amercentrale van Essent bezet om te protesteren tegen het verstoken van kolen. Ze hadden beter naar China of Rusland kunnen gaan, waar zeer vuile centrales staan en waar ontzettend veel kolen worden verstoekt. Met name China is een grote bron van vervuiling.

Sinds wij hier in Dalfsen wonen was volgens mij het klimaat aan het veranderen. Uit de statistieken is dat ook gebleken. Er treden steeds meer afwijkingen op van de zogenaamde normalen, zijnde het gemiddelde van dertig jaar.

In het boek 'Weer een eeuw' wordt van de jaren 1987-1999 de volgende typering gegeven.

1987 Behoorlijk nat en extreem somber jaar. Mei is 0,5 graden kouder dan april (record).

1988 Een van de warmste jaren van de eeuw, maar ook een van de somberste.

1989 Het warmste jaar sinds het begin van de waarnemingen in 1706, ook zeer zonnig.

1990 Nog warmer dan vorig jaar, tevens de warmste winter sinds tenminste 1706.

1991 Droog jaar, met maar 563 mm nabij Eindhoven. Verder vrij warm en zonnig.

1992 Extreem warm jaar, de minimumtemperaturen in de zomer zijn record hoog.

1993 De lente was een van de zachtste van de eeuw. November had de meeste ijsdagen.

1994 Extreem warm. Zowel de winter, lente als herfst zijn ook nat.

1995 Extreem warm en zeer zonnig. De winter is op één na de natste van de eeuw.

1996 Behoorlijk koud met 101 vorstdagen en een recorddroge lente met 60,8 mm.

1997 Extreem warm, al zijn de eerste twee weken de één na koudste van de eeuw.

1998 Extreem warm en nat, het natste jaar sinds het begin der metingen in 1849.

1999 Samen met 1990 het warmste jaar sinds het begin van de metingen in 1706.

De trend heeft zich na 1999 doorgezet. Denk alleen maar aan de hete zomer van 2003. In heel Europa was het de warmste zomer in vijfhonderd jaar. En wereldwijd stijgt de gemiddelde temperatuur steeds verder.

Van het verleden kun je veel leren, ook dat niet alles te voorzien is. Wij als christenen mogen weten dat er een God is die alles bestuurt. Alles wat er op het gebied van het klimaat de komende jaren nog gaat veranderen past in de oordelen die volgens Openbaring over de wereld zullen komen.

Die wolken, lucht en winden, wijst spoor en loop en baan,
zal ook wel wegen vinden waarlangs mijn voet kan gaan.

Aan deze eenvoudige les uit het bekende lied mogen wij ons vasthouden als we bezig zijn met het ongelooflijk boeiende verschijnsel WEER.

2 Jaaroverzicht 2014. Vrijdag 2 januari 2015.

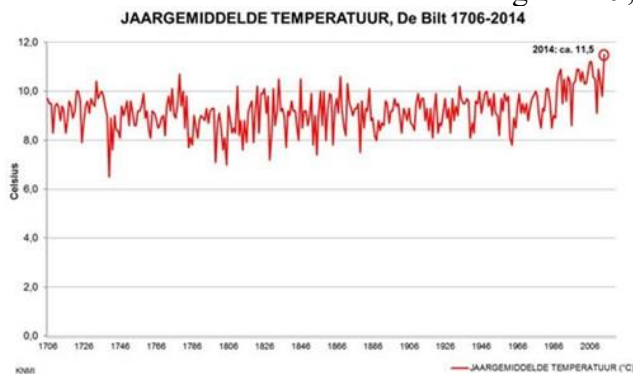
2014 is in Nederland het warmste jaar in tenminste drie eeuwen geworden. In De Bilt is de jaargemiddelde temperatuur uitgekomen op circa 11,7°C tegen over normaal 10,1°C. Dat is aanzienlijk hoger dan de tot nu toe warmste jaren 2006 en 2007 die een jaargemiddelde temperatuur hadden van 11,2°C. Bijna alle maanden zijn in 2014 warmer dan normaal geweest.

Augustus was met een gemiddelde temperatuur van 16,1°C de enige uitzondering, daarmee was het de koudste Augustusmaand sinds 1993. Acht van de twaalf maanden horen bij de tien warmste sinds tenminste 1901.

Opvallend was het uitblijven van winters weer begin dit jaar. In een deel van Nederland vror het zelfs helemaal niet en dat is een unicum. Wel kon de temperatuur op 26 januari in Nieuw-Beerta nog onderuit gaan naar -7,2°C. In De Bilt kon dit jaar geen enkele ijsdag worden bijgeschreven, dat is een dag waarbij de temperatuur overdag niet boven het vriespunt uitkomt. Het is voor het eerst sinds 1990 (bijna een kwart eeuw geleden) dat dit voor het laatst is voorgekomen.

Hoewel 2014 het warmste jaar was sinds drie eeuwen was er in de zomer geen plaats voor een hittegolf. In augustus viel het zomerweer zelfs tegen met in de tweede helft van de maand uitgesproken koel weer. Toch kon gedurende 23 dagen de temperatuur op het hoofdkantoor van het KNMI in De Bilt nog uitkomen op een zomerse temperatuur van tenminste 25°C en dat zijn er slechts 2 minder dan normaal. In het noordoosten waren er duidelijk meer zomerse dagen. Vooral de zachte winter en de uitzonderlijke warme lente en herfst hebben bijgedragen tot de hoge jaargemiddelde temperatuur. Pas op 27 december kwam het in het zuiden en deels midden van het land tot flinke sneeuwval met in Boxtel een sneeuwdek van 14 cm.

De hoogste temperatuur in De Bilt kon worden opgemeten op 19 juli toen het kwik uitkwam op 26,4°C en de laagste op 28 december met -3,3°C. De landelijk hoogste temperatuur kon worden opgemeten in Hoek van Holland, daar werd het op 19 juli 36,5°C. De landelijk laagste temperatuur kwam op de valreep nog voor in Gilze Rijen, op 28 december zakte het kwik in de avond nog naar -9,1°C.

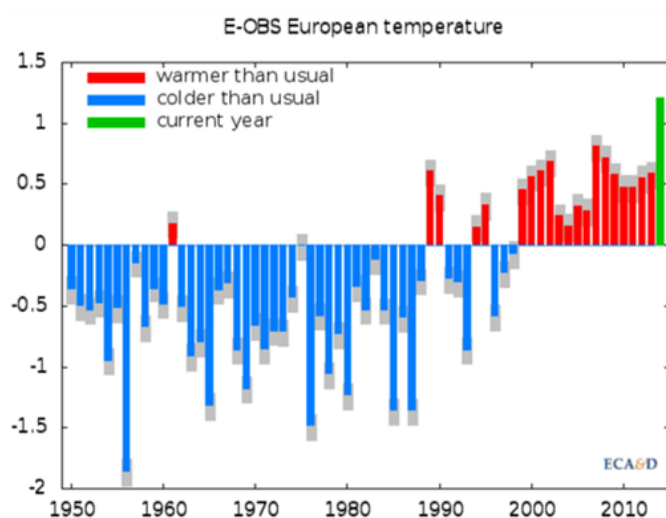
Een uitzonderlijk warm jaar is altijd een combinatie van factoren. Toevallig kwam de wind vaak uit het zuiden, waardoor het vaak warm was. Dit is echter niet genoeg: ook de wereldwijde trend naar hogere temperaturen speelt een grote rol. De gemiddelde temperatuur is vandaag de dag ongeveer 1,6 graden hoger dan begin vorige eeuw. De kans op een extreem warm jaar als 2014 is tegenwoordig minstens driehonderd keer groter dan een eeuw geleden.

NB Volgens de KNMI '14 klimaatscenario's is zo'n warm jaar rond 2050 in Nederland heel normaal!!

Europa

De jaargemiddelde temperatuur in Europa zal uitkomen op 10.5°C; dat is 0.3 graden hoger dan het vorige record uit 2007. In de top tien van warmste jaren in Europa zijn er nu negen van het jaar 2000 of recenter, met 1989 als enige uitzondering die op de zesde plaats staat.

Een groot aantal Europese landen heeft met 2014 een warmterecord te pakken: België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, IJsland, Italië, Kroatië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Servië, Slowakije, Slovenië, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk en waarschijnlijk Zweden.

Volgens onafhankelijke berekeningen van het KNMI, de universiteit van Oxford, de universiteit van Melbourne en de Australian National University is de kans op een gemiddelde jaartemperatuur voor Europa zoals in 2014 met tenminste een factor 35 toegenomen. De kans hierop was aan het begin van de 20e eeuw heel klein, minder dan 1 op 10.000.

De wereldgemiddelde temperatuur komt dit jaar waarschijnlijk ook op een recordhoge waarde uit. De wereldwijde trend naar warmer weer hangt samen met de toename aan broeikasgassen. Met name de uitstoot van CO₂ door gebruik van fossiele brandstoffen is hier de oorzaak van. Door de opwarming van het klimaat neemt de kans op warme jaren toe en de kans op koude jaren af.

Bron: KNMI | Ed Aldus | 29 december 2014

3 Hittegolven. Zondag 28 juni 2015.

Na een aantal zomerse dagen wordt in de volksmond al snel gesproken over een hittegolf. Echter voor een hittegolf is door het KNMI *de volgende definitie* opgesteld:

De temperatuur moet gedurende vijf achtereenvolgende dagen uitkomen op 25.0 graden of hoger. Op drie van deze dagen moet de temperatuur een maximum waarden hebben bereikt van tenminste 30.0 graden of hoger. De hittegolf duurt, zolang de thermometers in De Bilt 25 graden of meer aangeven.

Overigens spreek je bij 25.0 graden of hoger van een zomerse dag en bij 30.0 graden of hoger mag een tropische dag worden bijgetekend.

* Het hittegolftal wordt berekend door van de reeks van dagen met een maximumtemperatuur boven de 25 graden alle waarden boven de 25 graden bij elkaar op te tellen. Een temperatuur van 25,6 °C draagt 0,6 bij aan het hittegolftal, een temperatuur van 31,2 °C draagt 6,2 bij.

De hete zomer van 1947 spant de kroon!

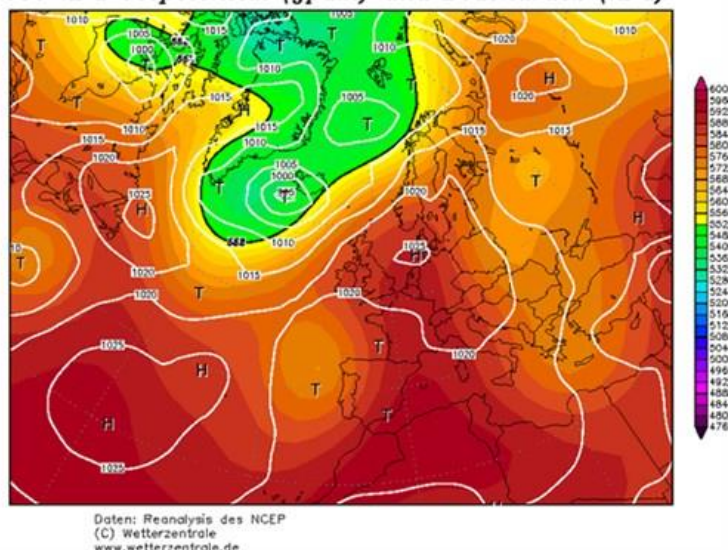
In deze zomer hadden we zelfs vier afzonderlijke hittegolven met een tijdsduur van maar liefst 38 dagen. De eerste hittegolf duurde van 30 mei t/m 4 juni. Op 30 mei was het in De Bilt 27.2 graden, 1 juni 31.2 graden, 2 juni 30.7 graden, 3 juni 33.7 graden en op 4 juni 28.1 graden.

De tweede hittegolf duurde van 25 juni t/m 30 juni. Op 27 juni liep daarbij het kwik in de thermometer zelfs op naar 36.8 graden, het is tevens de hoogste temperatuur ooit in De Bilt gemeten. Deze temperatuur ligt slechts iets onder het absoluut record van 38.6 graden dat op 23 augustus 1944 in Warnsveld is gemeten. In Maastricht is toen een temperatuur opgetekend van 38.4 graden.

De derde hittegolf begon op 22 juli en duurde vervolgens t/m 30 juli, waarbij de hoogste temperatuur van 32.5 graden voorkwam op 23 juli. De vierde hittegolf duurde van 11 augustus t/m 27 augustus. Op 16 augustus piekte de temperatuur in De Bilt naar 34.1 graden.

In de zomer van 1975 kregen we in augustus te maken met een hittegolf die maar liefst 18 dagen duurden. De hittegolf begon op 29 juli en eindigde pas op 15 augustus. Op 8 augustus, liep de temperatuur in De Bilt op naar 32.9 graden, het was daarmee de warmste dag van deze unieke hittegolf. Nog nooit eerder heeft er zo'n lange hittegolf in ons land plaatsgevonden.

04AUG1975 00Z
500 hPa Geopotential (gpm) und Bodendruck (hPa)

Op 4 augustus 1975 ligt er een hogedrukgebied met centrum boven de Duitse Bocht. Het zorgt voor een oostelijke stroming waarmee tropische lucht wordt aangevoerd. (kaart: © copyright wetterzentrale.de)

JS Deze zomer kan ik mij nog heel goed herinneren!

Er kwam maar geen eind aan....

Juli 2006

In juli 2006 hadden we te maken met een uitzonderlijk hete maand en telde voor het eerst in bijna 60 jaar twee hittegolven en de op drie na langste hittegolf ooit. Deze maand was zelfs met een gemiddelde temperatuur van 22,3°C de warmste maand sinds het begin van de metingen in 1706. Er leek geen einde te komen aan de hitte en vrijwel alle warmterecords sneuvelden.

De eerste hittegolf duurde van 30 juni t/m 6 juli en de tweede hittegolf van 15 juli t/m 30 juli. Op 19 juli was het recordwarm met op het KNMI station in Westdorpe (Zeeuws Vlaanderen) een temperatuur van 37,1 graden. Op het KNMI station in Hoek van Holland steeg de temperatuur naar 36.2 graden, De Bilt noteerde 35,7 graden en dat is een nieuw record voor juli en de op één na de warmste dag ooit. In Beek kon een temperatuur worden opgetekend van 36.3 graden en in Twente 35.6 graden. Het is tevens de beruchte maand waarbij de 4 daagse in Nijmegen werd afgelast door de extreme hitte.

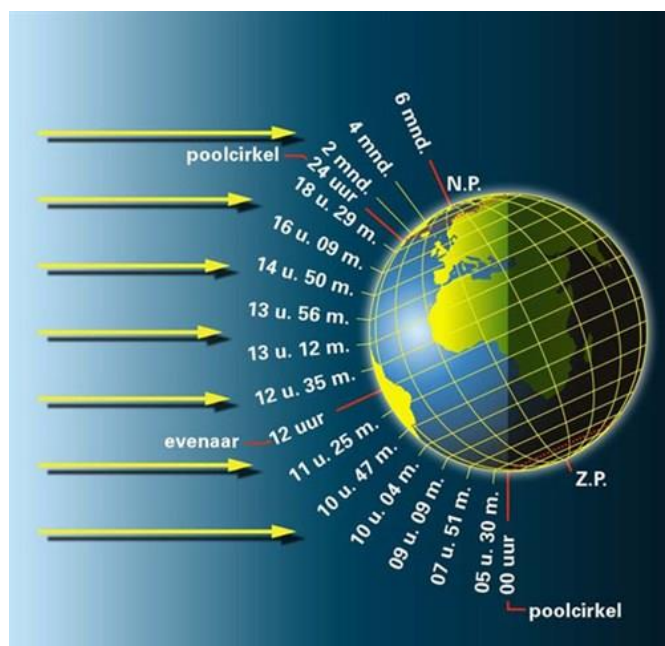
De laatste hittegolf beleefde we in juli 2013 en duurde 7 dagen; van 21 juli t/m 27 juli. De hoogste temperatuur kon met 34,5°C op 22 juli worden genoteerd in Gilze Rijen. In De Bilt steeg het kwik op de 22ste naar 32,6°C.

Bron: Ed Aldus | KNMI | Juni 2015

4 maandag 3 juni 2013. De seizoenen.

Juni is de eerste maand van de zomer. Meteorologisch gezien begint de zomer op 1 juni. Dit is gedaan om een mooi overzicht te kunnen krijgen van drie volledige maanden (één seizoen). Het heeft dus alleen maar een praktische reden.

De astronomische zomer begint dit jaar op 21 juni om 19.16 uur en zal duren tot 23 september. De zon bereikt dan haar meest noordelijke punt en staat voor bewoners van het noordelijk halfrond hoog aan de hemel. Het is de langste dag van het jaar, in het midden van het land duurt deze dag 16 uur en 44 minuten. Dat is 2.165 keer langer dan de kortste dag.

De aarde bij het begin van de zomer.

Voor elke 10 graden breedte is aangegeven hoe lang de zon boven de horizon staat en het dus dag is. Op het zuidelijk halfrond is de situatie identiek aan het begin van onze winter.

Neerslag

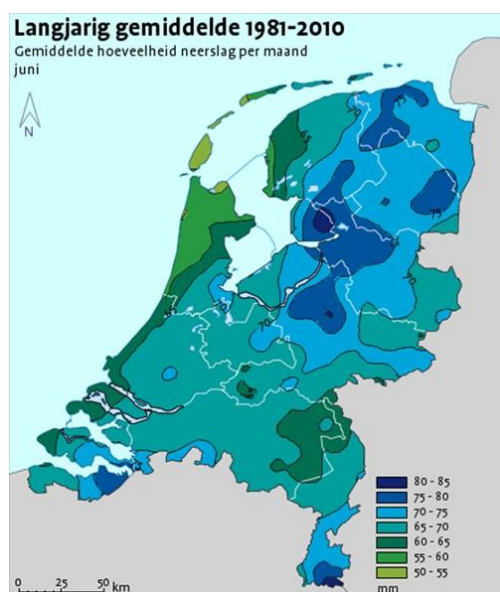
Nog altijd kun je mensen horen zeggen: “Voor de langste dag dan neemt de zee, na de langste dag dan geeft de zee”.

De verklaring hiervan is: in de voorzomer is de temperatuur van het zeewater nog laag 14 tot 16°C. Buien, die van het dan al door de zon verwarmde land komen, lossen boven het koude zeewater snel op bij gebrek aan stijgende warme lucht. De buien worden dan door de zee opgenomen: de zee neemt.

Na de langste dag, als de zeewatertemperatuur hoger wordt, in de richting van de 18 tot soms 20°C, is de zee zelf producent van de stijgende luchtstromingen. Hij doet buien ontstaan (vooral vanaf augustus) en geeft ze bij westelijke of noordwestelijke wind over aan de landgebieden. De zee geeft!

De maand juni telt in De Bilt 5 onweersdagen en 19 dagen dat er regen valt. Gemiddeld valt er over de maand 65.6 mm. Het is daarmee de “droogste” maand van de zomer. In Maastricht is het met 94.2 mm veel natter, overigens is het aantal onweersdagen gelijk. Het aantal regendagen is hier weliswaar gelijk, maar hier komt in één keer meer naar beneden. In Den Helder is het daarentegen droger met “slechts” 54.6 mm en 12 dagen met regen. Het aantal onweersdagen is in deze marinestad is ook duidelijk lager, slechts 3.

Het gaat hier overigens om de langjarige gemiddelde van het KNMI tussen 1981 en 2010. Er wordt dan ook wel over normalen gesproken. De natste junimaand kregen we in 1998 voor ons kiezen. In De Bilt viel toen maar liefst 181 mm. Het geeft al aan dat een gemiddelde ook niet altijd iets zegt en dat er natuurlijk altijd meer of minder kan vallen.

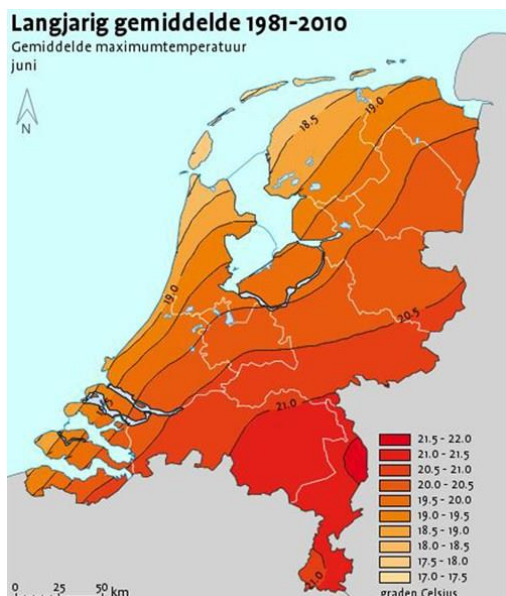
Temperatuur

De gemiddelde maximumtemperatuur in De Bilt loopt op van 20.1°C over de eerste 10 dagen van juni naar 21.1°C over de laatste 10 dagen.

Het is logisch dat de temperatuur achterblijft (koude zeewater) in het noordwesten van het land, waar in Den-Helder de maximumtemperatuur over de eerste 10 dagen uitkomt op 17.8°C en in de laatste 10 daagse periode uitkomt op 18.5°C.

Het zuidoosten heeft daarentegen een hogere gemiddelde maximum van 20.5°C in Maastricht die eind van de maand oploopt naar 21.8°C. Als we kijken naar de gemiddelde temperatuur (maximum en minimum) dan loopt de temperatuur in De Bilt op van 15.3°C naar 16.4°C.

Op 27 juni 1947 werd in Maastricht een maximumtemperatuur gemeten van maar liefst 38.4°C, hiermee is het de hoogste temperatuur ooit in juni in Nederland gemeten. Het KNMI in De Bilt noteerde die dag een temperatuur van maar liefst 36.8°C, de hoogste temperatuur ooit op het landelijk hoofdkantoor in De Bilt waargenomen. Voor de eerste helft van juni bedraagt het temperatuurrecord in ons land 36.1°C op 9 juni 1915 in Oudenbosch.

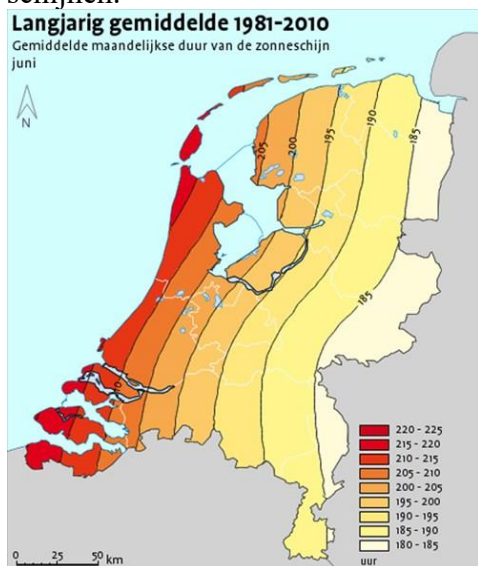

Zonneschijn

Tenslotte kijken we nog even naar de hoeveelheid zonneschijn. Wat opvalt, is dat de meeste zonuren zijn weggelegd voor de kustprovincies. Dit heeft te maken met het nog altijd relatief koude zeewater. De lucht die met een westen of noordwestenwind wordt aangevoerd warmt boven land op, stijgt omhoog waarna zich stapelwolken gaan vormen.

In Vlissingen schijnt de zon in juni 215.5 uur, het is daarmee de op één na zonnigste maand van het jaar. Voor Den-Helder is dat 219 uur en zijn de maanden mei en juli zonniger. Voor Twente is dat met 184.6 uur duidelijk lager.

De zonnigste juni ooit beleefde we in 1959 toen de zon in De Bilt 301 uur kon schijnen.

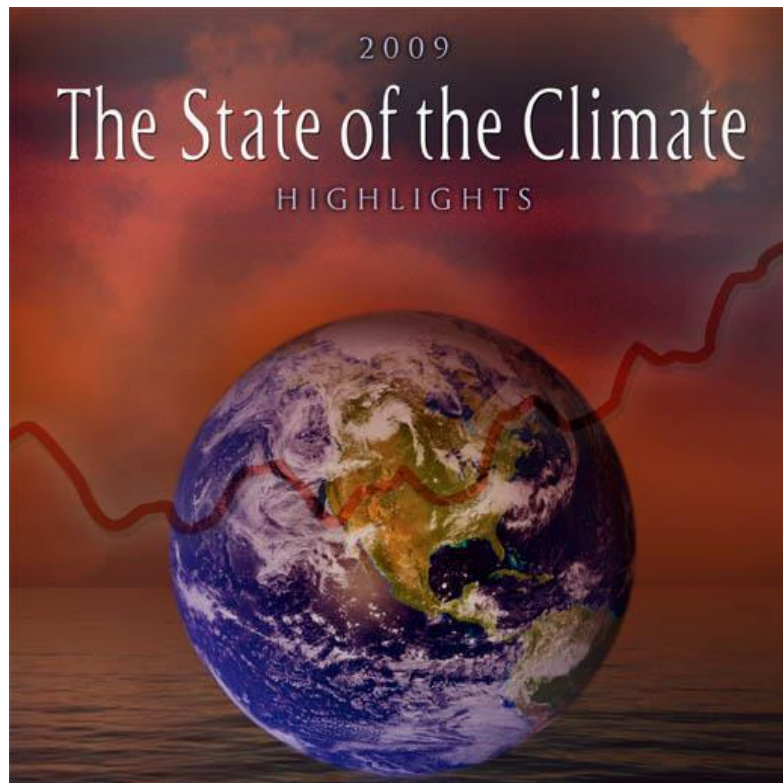
Bron: Ed Aldus - KNMI Klimaatatlas - Kennislink

5 NOAA: Opwarming aarde overduidelijk.

Het is wetenschappelijk duidelijk bewezen dat de aarde opwarmt. Dat staat in een nieuw wetenschappelijk rapport dat eind juli 2010 is verschenen..

Het is wetenschappelijk duidelijk bewezen dat de aarde opwarmt. Dat staat in een nieuw wetenschappelijk rapport dat op 28 juli 2010 is verschenen door de Amerikaanse National Oceanic en Atmospheric Administration (NOAA).

In de publicatie worden tien belangrijke klimaat-indicatoren onder de loep genomen. De eindconclusie is dat alle indicatoren wijzen in de richting van een warmer wordend klimaat.

De cover van het klimaatrapport (Bron: NOAA)

Tien indicatoren van de temperatuur zijn samengesteld door de Met Office Hadley Centre in Engeland en deze worden ondersteund door meer dan 100 wetenschappers van verschillende instituten. Op basis van gegevens van meerdere bronnen blijken alle berekeningen consistent, de aarde warmt op!

Zeven klimaat-indicatoren laten een stijgende lijn zien, maar de drie dalende zijn ook een indicatie van een warmer wordend klimaat.

1. De luchttemperatuur boven land
2. De warmtecapaciteit van de Oceanen
3. De temperatuur boven het zeewater
4. Zeespiegel
5. Temperatuur van het Oceaanwater
6. Vochtigheid
7. Temperatuur van de onderste laag van de troposfeer in de tropen

De drie indicatoren die volgens NOAA afnemen:

1. Het Arctische zee-ijs
2. Gletsjers
3. De sneeuwhoogte in de lente op het noordelijk halfrond

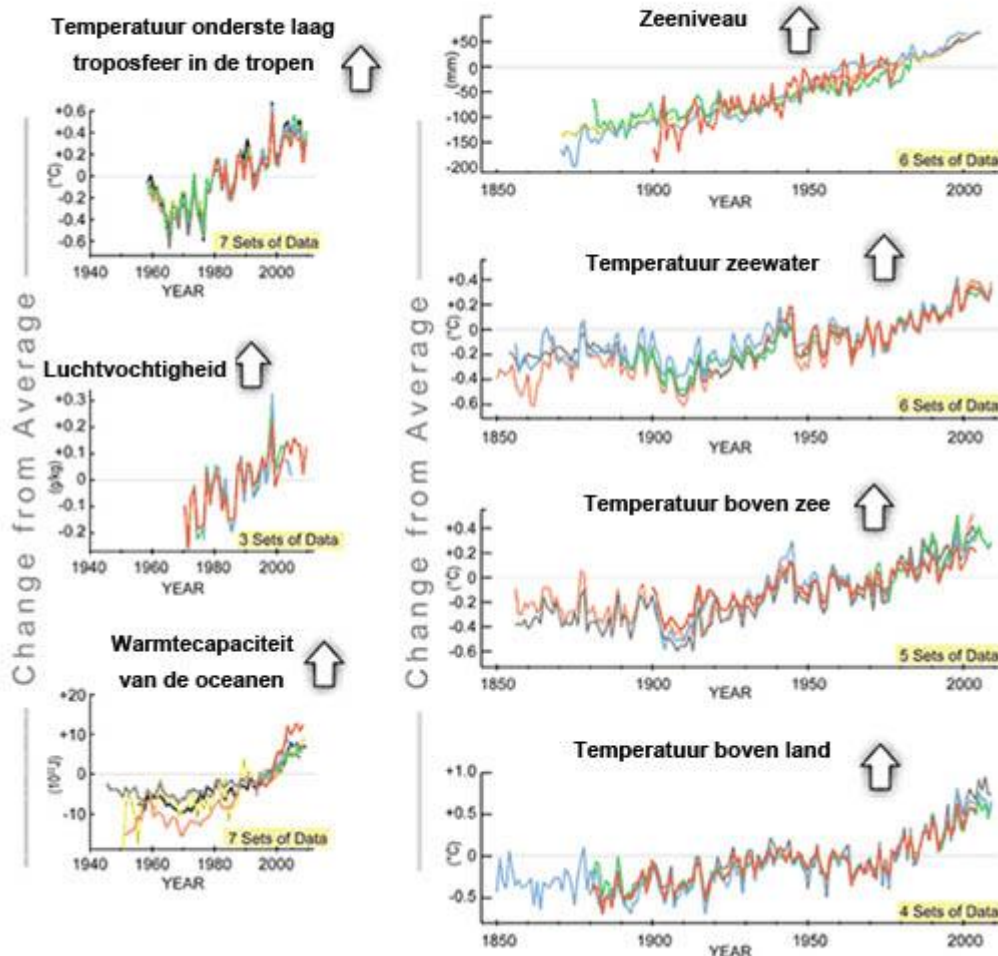
Dr. Peter Stott, hoofd van Met Office Climate Monitoring en Attribution en contributor, zegt daarover het volgende: “Ondanks de variabiliteit veroorzaakt door de korte termijn veranderingen laat het rapport zien waarom we zoveel vertrouwen hebben dat de aarde opwarmt.”

“Als we kijken naar de luchttemperatuur en de andere indicatoren van het klimaat dan zien we van jaar tot jaar pieken en dalen als gevolg van natuurlijke variabiliteit. Om het klimaat te begrijpen, moeten we kijken naar de zeer lange termijn. Als we de trend van de 10 jaarlijkse perioden bekijken met behulp van verschillende datasets en onafhankelijke analyses uit de hele wereld dan zien we overduidelijk dat de wereld zich opwarmt”.

Dr. Jane Lubchenco, een Amerikaans milieuwetenschapper en bewindvoerder van de National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA), zegt:

“Voor de eerste keer kan een juiste analyse worden gegeven van de top van de atmosfeer tot diep in de Oceanen”.

Met Office - De zeven stijgende klimaat-indicatoren

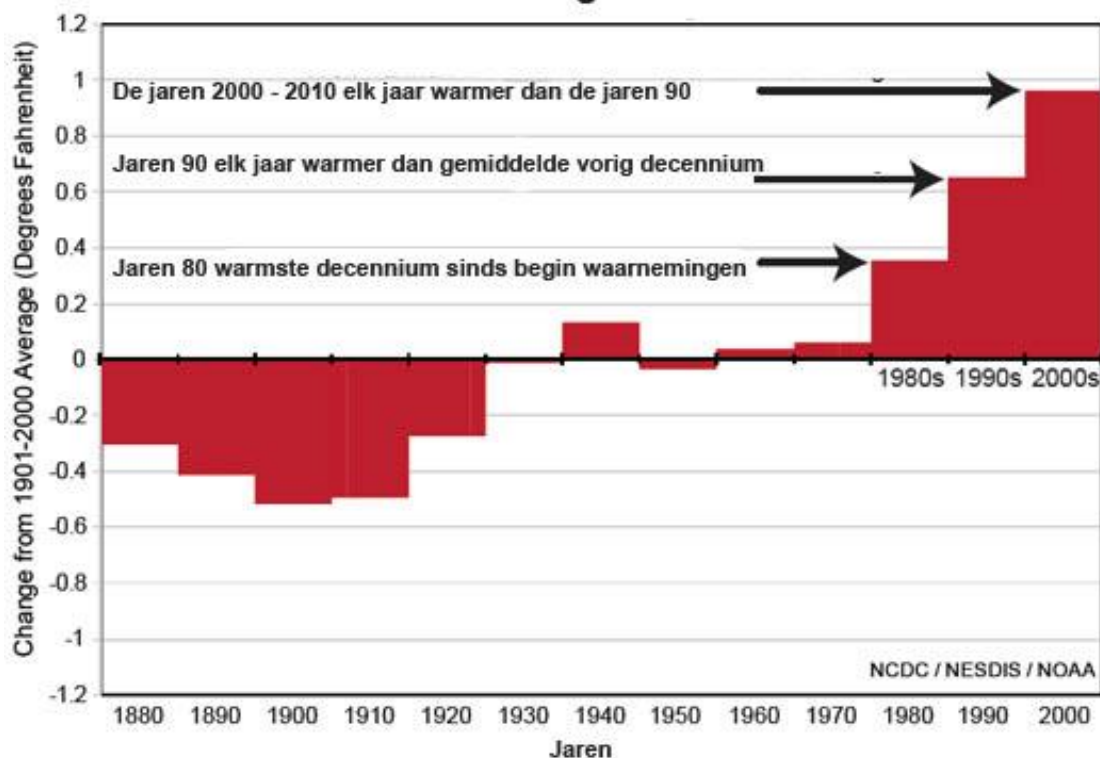

De verzamelde gegevens kwamen uit vele instellingen van over de hele wereld. Zij maken gebruik van gegevens die verzameld zijn uit diverse bronnen waaronder o.a.: satellieten, weerballonnen, weerstations, schepen en boeien. Dit onafhankelijk onderzoek kwam tot dezelfde conclusie: onze planeet is aan het opwarmen. Volgens het rapport zijn mensen duizenden jaren bezig geweest met het opbouwen van een samenleving die werd gekenmerkt door dezelfde klimatologische omstandigheden. Nu echter ontstaat een volstrekt nieuw klimaat dat niet alleen warmer is maar ook aanmerkelijk extremer.

Jaarlijkse temperatuurschommelingen worden vaak veroorzaakt door een natuurlijke fluctuatie zoals El Niño of La Niña. Kijken we echter naar de gemiddelde temperatuur over een langere periode (decennium) dan is een duidelijke trend van de opwarming van de aarde zichtbaar.

Als je kijkt naar de huidige zorgelijke ontwikkeling dan zie je dat elk van de laatste drie decennia warmer is geworden dan het decennium daarvoor. De jaren 80 waren de warmste decennium, in de jaren 90 werd zelfs elk jaar warmer dan het gemiddelde van het vorig decennium! En de jaren 2000 tot 2010 waren nog warmer.

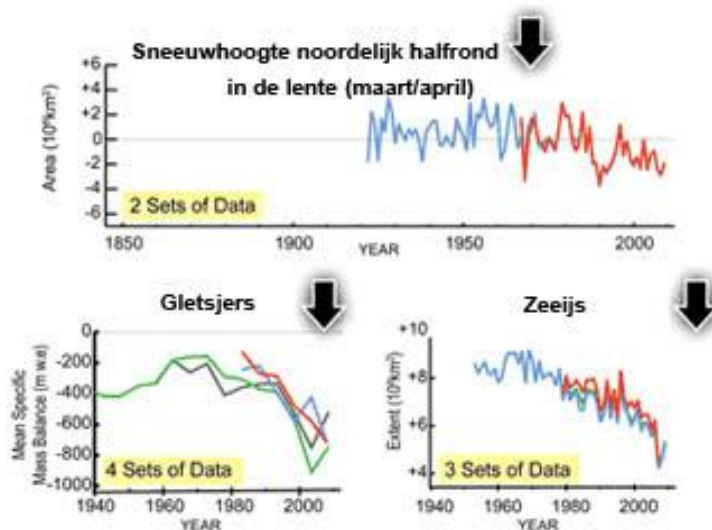
Wereldwijde temperatuurverandering Decade gemiddelde

Een temperatuurstijging van 0.6°C lijkt klein maar het kan voor onze planeet grote gevolgen hebben, meldde Deke Arndt, co-editor van het rapport en hoofd van het Climate Control Branch van NOAA's National Climatic Data Center. "Gletsjers smelten en zware regenval en hittegolven zullen vaker voorkomen. En zoals het nieuwe rapport ons verteld zijn er nu aanwijzingen dat meer dan 90% van de opwarming in de afgelopen 50 jaar terug te vinden is in onze Oceanen.

Met Office - De drie dalende klimaat-indicatoren

Het volledige rapport kunt u in een PDF bestand downloaden.

[Hoge Resolutie](#) 110.2 MB of [Lage Resolutie](#) 6.6 MB.

Bron: NOAA – Metoffice. Geschreven door Ed ALus 1-8-2010.

